

NAGYVÁRAD

Ár: Vidéken egy óra 50 lei.
Nagyváradon: egy óra 40 lei.

Főszerkesztő: **HEGEDÜS NÁNDOR**
Felelős szerkesztő: **MARÓT SÁNDOR**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szilágyi Dezső)-utca 6

Adás a kormány ellen drágítási törvény miatt

ará általánosságban megszavazta a költségvetést

Bukarestből jelenti a Rador: A kamara tegnapi ülésén a jegyzőkönyv felolvasása után Bratianu Pável emelkedett és kérte az elnököt, hogy vétesse a jegyzőkönyvbe azt a tényt, hogy a belügyminiszternek csak 127-en szavaztak, a bányászok protestáltak ellene és a szavazás elhárult a szavazás elől.

Az elnök a kamara hozzájárulása nélkül a kívánságot.

Obrescu lelkész kéri a kormányt, hogy egyen gondja a lelkészek fizetésének rendezésére.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter kijelenti, hogy a lelkészek ugyanolyan fizetésben részesülnek, mint a közvelők.

Ezután a Ház áttér a költségvetés végrehajtására.

Manuel Antonescu folytatja tegnapi beszédét. Az import elleni védekezést, mert az drágítja az életet és a drágulás a nemzeti munka csökkenését fogja vezetni, mert a munkabérek a paritás alatt vannak. A tisztviselők is igen szomorúnak látja, ezeknek is a paritásba kellene kapniok fizetésük.

A háború előtti fizetésekhez viszonyítva a kormány agrárpolitikáját, mint a behozatali és kiviteli rendszert megállapítja, hogy az ipari válság színterét helytelen gazdasági politika követelménye, mert a kormány visszautasítja az idegen tőkét, most pedig a készlet a román ipart csökkenti.

Kijelenti, hogy amikor a románok elhagyták Erdélyt, a magyarok el akarták venni Petrosényi 100 millió koronaért, de a liberálisok visszautasították ezt a ajánlatot. Most azután megbízottakat küldtek Budapestre, hogy svájci frankért vegyék meg ezt az iparvállalatot. Ez a kezesség a Steaua részvénytársaságnál is.

Ezután a Resica-ügyet teszi szóvá. Közvetlen szóváltás keletkezik a liberálisok, mint Vajda, Madgearu és Mirta közt.

Antonescu folytatja beszédét és tiltakozik az ellen, hogy a Romániában gyártott cikkek be lehessen hozni. Bírálja a jelenlegi permiszrendszer, amely a gazdaság legnagyobb átká. Kijelenti, hogy a miniszter érdemeket szerzett, amikor a kereskedelmi minisztérium összes tolvajbörtönbe juttatta, de ő is bűnös, mert engedte a spekulatív törvényt és a rendőrségvezetést a kereskedelemre uszította.

Jorga beszél ezután. Elismeri, hogy a jelenlegi költségvetés nagy munkát képvisel, amely az ország helyreállításának vártól van áthatva, az még sem teljes, mert számos nagy szükségletre való gondoskodást elmulaszt. Hibáztatja, hogy a gazdagok megadóztatását nem vették a költségvetésbe, pedig ezzel a tétellel a költségvetés megoldható lett volna.

Megállapítja, hogy köröskörül még miniszter ellenségekkel vagyunk körülvéve, az ország még mindig veszélyben van és ezért

bármennyire respektálja is a pénzügyminiszter számvetését, mégis figyelmeztet arra, hogy ruhát és felszerelést kell adni a hadseregnek, mert a jövő háborúja más lesz, mint az 1916-os háború volt. A hadsereg ellátásáról való gondoskodás a hadigazdagok kötelessége. Foglalkozik a kulturális helyzettel és megállapítja, hogy a fővárosban egyetlen nyilvános könyvtár sincs és a kulturfeladatok egész sora vár még megoldásra.

Bratianu Vintila szólal fel ezután és kijelenti, hogy az összes komolyan elhangzott kritikai felszólalásokra válaszolni óhajtott. Kijelenti, hogy mikor hatalomra jutott az ország pénzügyeit a legnagyobb zavarban találta. Fokozatosan sikerült egyensúlyba hoznia az állam bevételeit a kiadásokkal. Megtiltotta a Banca Nationalának a bankjegykibocsátást. A külföldön levő járadékkölesönöket lebélyegezte, a kincstári bonok ügyét rendezte. Az állam belföldi tartozásainak nagyrészt már rendezte, három milliárdot pedig az új költségvetésbe vett fel. Rendezte a magánosok külföldi tartozásait, stabilizálta a lelt, helyreállította a bizalmat Románia hi-

tele iránt. Bizonyos, hogy még sok tennivaló van, de nem lehet egyszerre mindent elvégezni. A tisztviselők helyzetét illetően kijelenti, hogy a kívánt három milliárdnyi emelés az egész életet erősen befolyásolná, mégis hozzájárul a Lalescu-féle kulcs revíziójához, azonkívül szövetkezetek létesítéséhez. A nyugdíjasok ügye is rendezés alá kerül, természetesen beleértve az erdélyi nyugdíjasokat is.

A kamara éjjeli ülésén Bratianu Vintila folytatta expozéját és megállapította, hogy a jelenlegi krízis a gyógyulás szimptomája. Rámutat a pénzügyi szanalás kedvező körülményeire és fenntartja a deflációs politikára vonatkozó álláspontját. Kijelenti, hogy az ország új talpraállításának késedelme az előző kormányok büne, különösen a Vajda-kormányé, amely ha még két évig uralmon marad, elvesztette volna reményét az ország jövőjét illetően.

A pénzügyminiszter beszéde után a kamara megszavazta a költségvetést általánosságban, majd a részletes tárgyalásra tértek át és részleteiben megszavazták a közegészségügyi és a külügyi minisztérium költségvetését.

A csongradi halál-szálló

Huszonöt egyént tartóztattak le — Böllönyi Miklós négy társával dobta a bombát — Két halott és tíz súlyosan sebesült

A csongradi bombamerénylet a maga szörnyű valóságában csak most kezd borzalmas arányaiban kibontakozni. Az első felajdulás némi enyhülésével hatalmas apparátussal folyik a vizsgálat, illetve a nyomozás. Megállapítást nyert, hogy a Zsidó Nőegylet báltermébe bedobott bomba hatása sokkal súlyosabb volt, mint ahogy az először látszott. Az áldozatok, illetve a halottak száma ezideig kettő, azonban a súlyosan sebesültek közül többen lebegnek élet és halál között. A csongradi bombamerénylet eddig még nem tapasztalható konsternációt és óriási felháborodást keltett az egész magyar közvéleményben, a társadalomban éppen úgy, mint a magyar politikai körökben és a kormány tagjai között. Az a fölfogás, hogy minden eddiginél szigorubb büntetést kell statuálni. És erre elengedhetetlenül szükség van. Ezt érzi és tudja elsősorban a magyar kormány, melynek küzdelmes konszolidációs munkáját keresztezik a külföld előtt a bombavető gazok, ezek a sötétben bujkáló megátalkodott gyilkosok, akik ártatlan emberek, leányok és asszonyok életét pusztították. Eckhardt, az Ébredők vezére, a tömeggyilkosság hallatára magán kívül jelentette ki tegnap: „Addig nem lesz rend, míg e gázfickók közül néhányat föl nem akasztanak...” Ilyen, vagy ehhez hasonló kijelentés ugyan az elpusztult életet nem adja vissza és a csongradi rémtettet sem enyhíti. De ha Eckhardt Tibor, az Ébredők vezére mondja ezt — helvesen — akkor Magyarország felelős miniszterelnöke: Bethlen végre is hajthatja ezt. És Bethlennek tudnia kell a dolgát ezután. A keztyűs kéz politikája nem vált be. Ártatlan emberek szörnyű pusztulását meg kell torolni.

A rémeset halottai: Nagyjános Julianna és Wolff Sándor főiskolai hallgató, aki tizenhét sebből vérzett el. Az orvosok kevés reményt fűznek Kriszán Aladár félegyházi gyógyszerész, Buck Hermann ügyvéd és leánya Margit életben maradásához. A súlyos sebesültek között van az ügyvédnek még két gyermeke és Grósz bankigazgatónak Margit leánya és fia László, budapesti banktisztviselő.

A csendőrség még tegnap őrizetbe vett a kávéházban mulató társaságból 15 egyént, akik név szerint a következők:

Böllöny Miklós, Csáthy János, Biskó László, Forgó Ferenc, Zubak Mihály, Piroška István, Kókai János, Babocsay István, Fülöp Andor, Piroška György, Forgó Dezső, Castell Sándor, Bárdos József, Pósa János, Sági Jenő, Sági Farkas, Sági Rókus és Szokolai Jenő.

A tettes az eddigi tanúkihallgatások szerint a felsoroltak között van.

A csongradi kézigrántos merényletre vonatkozólag Diószeghy János, a belügyminisztérium közbiztonsági osztályának vezetője állandó összeköttetésben van a szegedi nyomozó hatóságokkal. Minden órában jelentést tesz újabb tényeiről és várható eredményéről Vass József népjóléti miniszternek és Klebersberg Kunó gróf kultuszminiszternek, aki a távollevő belügyminisztert helyettesíti.

Rakovszky Iván belügyminiszter ugyanis még a karácsonyi ünnepek előtt rövidebb tartózkodásra a Semmeringre utazott. Azonban a bombamerénylet minden fázisáról távirati értesítést kap Diószeghy János miniszteri tanácsostól, aki nek kezébe futnak össze a nyomozás összes számai.

A miniszterelnök helyettese Vass József népjóléti miniszter a legszigorubb utasítást adta a nyomozó hatóságoknak, hogy minden tekintet félretételével folytassák le a nyomozást és igyekezzenek a lehető legrövidebb idő alatt pozitív eredményt felmutatni. A nyomozásban egy kir. ügyész, egy vizsgálóbíró, egy rendőrtanácsos és nyolc rendőrtisztviselő vesz részt, akiket Szegedről rendeltek ki a nyomozás lefolytatására.

Csongrádról jelentik: Demeter István törvényszéki orvosszakértő fogatosította a bombamerénylet két áldozatának, Nagyjános Julianna és Wolff Sándor fölbontolását. Nagyjános Juliannánál a boncolás nyolc sérülést állapított meg, amelyek közül kettő halálos volt. Egy bombaszilánk a szerencsétlenül járt leánynak a nyakán elvágta az ütőeret, aminek következtében elvérzett. Egy másik szilánk a gyomrát tépte fel. Wolff Sándor boncolása még folyamatban van.

Tollagi Adolf, aki a színészi pályán való aktív működéstől már jó néhány esztendeje visszalépett, a csongrádi jótékonycélu estély rendezőségének meghívására szintén résztvett a Magyar Király-szállóban tartott estélyen. Tollagi Adolf tegnap este érkezett meg Csongrádról Budapestre. A művész a bombamerénylet lefolyásáról a következőket mondotta:

— Csongrádon számos jóbarátom és rokonságom néhány tagja lakik, akik meghívtak, hogy a karácsony másodnapján tartandó jótékonycélu kabaréestélyen vendégszerepeljek. Ugyancsak meghívták Ordó Zuárdot és Székely Mancit is, akikkel együtt utaztam le Csongrádra.

— Hangsúlyoznom kell, hogy az előadást megelőzően semmiféle gyanu, vagy aggodalom nem támadt arra nézve, hogy az estélyt valamilyen körülmény megzavarhatná. Nagyon szépen és pontosan ment le a program. Éjfélkor kis szünetet tartottak, majd következett a második négyes. Ekkor magam is kijöttem a művészszobából és láttam a meghitt és kedves szórakozást, magam is felkértem egyik gyermekkori barátom leányát, hogy karácsony körülményeivel vele a tánctermet. Két szer körülményem az illető hölgyel, aztán átadtam őt egyik táncosának. Ha még egyszer körülményem volna, bizony nem lennék abban a helyzetben, hogy erről az esetről ilyen kedélyesen számoljak be. Akkor történt ugyanis az a katasztrófa, amely annyi vérbe és emberéletbe került. Alig kezdődött a második négyes, amikor egyszerre ablaksörömpölést hallottunk. Mellettem és az egész teremben egyszerre csend lett, nagy, ijesztő csend. Akkor azt vettem észre, hogy némán feláll mindenki helyéről és arra felé néz, amerről az ablaksörömpölés hallatszott. Hirtelen irtózatoss naov robbanás történt, olyan hatalmas detonáció, aminőt életemben még nem hallottam. Alig tudtunk észhez kapni, mert a hirtelen támadt nagyfokú légnyomás az összes jelenlévőket csaknem elszédítette. A robbanás után borzasztó füstfelhő keletkezett és az emberek alig láthatták egymást. Előtte elsötétedett minden. Felűtött volt, hogy a nagy ijedségtől senki sem, magamnak sem jutott eszembe hogy el kellene szaladni. Mint a cölöp, úgy álltunk ott mindannyian és vártuk, hogy ránk omoljon a menyezet. Nem tudtuk megérteni, hogy mi történt. Azután ideoda futkostak az emberek, előtte is, mögöttem is, de semmiféle kiabálás nem hallatszott.

— Csak nagysoká hasította át a levegőt egy asszony kiáltása: „Jaj, hol az uram?”

— A sikoltást lelket átható sikongás követte. Amikor kifelé fordultam, valóságos vérfürdőt láttam mindenfelé. A lakkcipőim tele volt embervérrel. Valóságos véráradat volt ez.

— Amikor kijöttem a folyosóra, a falhoz támaszkodva egy leányt pillantottam

meg. Ugy támaszkodott a falhoz, ahogyan sétatbotot támasztanak oda. Megnéztem, hát látom, hogy a lába szárába kapott valami nagyobb szilánkot, az hasította fel a testét. A lányból patakzott a vér. Csak állt és egy hangot sem szólt. Alatta óriási vértócsa terült el. A fal tövében egy Kriszán nevű patikus feküdt. Kriszánnak az arcát érte egy nagyobb gránátszilánk. Két fogsora kicsüngött a szájából.

— Az volt a legrettenetesebb, hogy nem volt elegendő orvos jelen.

Dr. Dékány emberfeletti munkát végzett, de az egész városban hirtelen nem lehetett elegendő kötszert beszerezni. Az orvosok másnap is azt hajtogatták egyre, hogy a fővárosból sürgősen kellene kötszereket hozatni, amivel elejét lehetne venni a további végzetes szerencsétlenségnek.

— Külön említésre méltó az a körülmény is, hogy az emberek az első percekben nem is mertek arra gondolni, hogy merénylet történt, mert mindenki ott látta a földön az égő kanócot de senki sem nyult hozzá, mert mind azt hitték, hogy csupán tűzijátékról van szó és valaki valami rakétafélével tréfát akar üzni.

— Mindenesetre gyakorlott bombahajító kézre vallott a művelet, mert a merénylet hajszálnyi pontossággal röptette be az utca földszintjéről a szálloda első emeletbeli ablakába a gránátot. Több mint valószínű tehát hogy a merényletet az estély megtartásának hírére külön erre az alkalomra hozták le Csongrádra.

Ujabb csongrádi jelentés szerint Buck Hermann ügyvéd állapotát reménytelennek tartják. Rendkívül aggasztó két leányának állapota is. A Budapestről leutazott orvostanár Buck Margit megoperálására nem vállalkozott. A szerencsétlen sorsu urileánynak ez volt az első bálja. Nővére Magda, gégéjén sebesült meg. Ha felgyógyul beszélőképeségét alighanem elveszti.

A belügyminisztérium közbiztonsági osztályának vezetője az újságíróknak kijelentette, hogy eddig már huszonöt egyént tartóztattak le és ezek soraiban vannak a bűntény közvetlen előidézői. Bizonyosnak látszik, hogy a bombát Bölönyi Miklós dobta és ebben négy társa segédkezett neki.

Csongrádon ma is lázas izgalommal tárgyalják a szörnyű esetet. Az utolsó táviratok arról számolnak be, hogy Kriszán Béla félegyházi gyógyszerész is halálán van.

Kísérje figyelemmel a naptárt!

Január 19 az ötlet és mulatság napja

Az Izraelita Nőegylet mulatságot rendező bizottsága ezideig is kifogyhatatlannak látszott gazdag ötletekben és meglepetésszámba mentek mindenkori azok az estélyek, amit a vigság, a pompázó jókedv, a finom humor és tarka változatosság szígnált kedves és maradandó emlékü márkájával. Január 19-én a Kereskedelmi Csarnoknak minden terme látványosság lesz. Olyat készít elő erre a napra a bál rendező vezetőség, melynek nem lesz kimért obligát műsora és mégis estétől — előrelátólag a téli és havas hajnalig — az ötleteknek, a kacagó vigságnak kimeríthetetlen sorozata. Érthető, hogy a vezetőség — már taktikából sem áruja el azt a haditervet, melynek felsorakoztatásával megnyeri ennek a szezonnak az első pozícióját.

* Biharvámegye közigazgatási bizottsági ülése. A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 31-én d. e. 10 órakor a vármegyeháza kistermében ülést tart.

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

A szezon legszenzációsabb filmje



A szerelem tragédiájának folytatása, de magában is megértő külön film.

I. rész:
Vasárnaptól-szerd

Rendezte:
JOE MAY.

Főszerepben:
Mia May
Emil Jannings
Erika Glässner
Wladimir Gaidarow

DORIAN FILM

Az előadások kezdete ma
vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.
A 3 órás előadás mérsékelt helyárú.

23 december 30.

Látogatás egy kivándorlási irodában

III.

Látogatást tettem egyik nagyvárad-i kivándorlási irodában. Egy feszélyezett és a világhírű hajózási-cég tábláján dzeleg az ajtó felett. Az előszobában az első irodában parasztok tárgyalnak, a nők és férfiak tisztviselők kisértésén tekintek reám. Egy fiatal lány nem elégszik meg azzal, hogy az igazgatóval akarok beszélni, nagyon érdekelt a követelem célja felől, mert az igazgató éppen most érkezett bukaresti igazgatóval van elfoglalva.

— Annál jobb, — mondom. — Ujságíró vagyok és az a véleményem és impressionom, hogy Önök valóságos rabzsztartást üznek itt a félrevezetett emberekkel. Rábeszélnek a kivándorlásra, amely önöknek üzlet, de nekik szorongás és szenvedés. Szívesen meghallgatom az érveiket. Ezért jöttem.

Most már nem sokáig kellett várnom, az igazgatóhoz bevezessenek. Két év körüli jól öltözött, szimpatikus ember fogadott. Magyarul nem tudott beszélni, sőt a helybeli vezető annyira teljesen idegen akcentussal, hogy rövidesen tolmácsot kértem, deült, hogy Hamburgból jött és ezért adálta bajorosan a szavak végét. A cég legfontosabb embere: Heller, aki egy szilágsági grófi birtokon tizenrégiiben még intéző. Megismételték a káhán urnak tett kijelentéseimet és oldottam azzal, hogy:

— Foglalkozni fogok a kivándorlással, mert gyengíti az ország gazdaságát és nyomorba viszi a családokat. — Nem felel meg a valóságnak, hogy árkit is rábeszélünk a kivándorlásra. Szegény földműves nép vándorolni akar, ahol többet keres, mint itten. Mi csak földműveseket fogadunk el, lehetőleg családokat. Csak a munkaképes embereket veszik korig 50 éves korig fogadják Brazíliába.

— És miért nem a nőtlenekeket? — Mert azok nem állandók, megszöknek az ültetvényesektől.

— Nagyon rossz lehet a sorsa annak országnak, amely a bevándorlást saját eszközökkel, nem lehet jó sorsa tehát annak sem, aki bevándorol.

Erre a mondanomra hoznak egy elutasításról tekintve sokszor sokaknak írt levelet, amelyet valami magyar újságíró írt a kávéültetvényekről és az ország gazdasági helyzetéről és nem panaszkodik.

— Nekem más leveleim vannak Szilágság és Biharmegyékből, csupa panasz, szorongás és szenvedés.

— Azt kérem egy Herberger Gyula nevű úrnak csinálta. Ez az ember, aki szegény volt, hogy meggazdagodjon, nem látogatott és mindenkit kivándorlásra rábeszélte. Ő volt Brazíliában s ott képeket írt fel, azokkal ámtotta az embereket. Blott iparosra szükség nincs, csak parasztra, csak földmunkásra. A nem földmunkás ragadt szegényeket lebeszélte a kivándorlásról. (Itt eszembe jutott, de nem mondtam, hogy paraszt kell, mert eddig az öserdők veszedelmes irtása miatt még a nyáodeszkát is Németországból szállították, mivel pedig Brazília főkiviteli cikke a

kávé, amely főképpen és legdúsabban a kivándorlók őserdők talaján terem, azokat irtatták a szegény gyanutlan idegennel, kitéve őket a tropus sorvasztó levegőjének, a százezerféle csipős rovarnak, mérges kigyónak, a sárgaláz halálos veszedelmének. Mivel most a bevitel nehezebb, a világkereskedelem pang, kell az ember az őserdő irtáshoz, az ipari fa szempontjából is. Benniszülött nem kapható reá.)

— Hiszen rengeteg iparost toboroztak a Szilágságban.

— Ez a Herberger bűne, akit azóta éppen ezért a cég el is bocsájtott. Ő lakatosokat, sőt bankhivatalnokokat is kivitt, a kik bizony nyomorognak. Tény, hogy Szilágság lakosságának 20 százalékát tönkre tette Herberger.

— Földet ígértek.

— Az is Herberger bűne volt. De mi senkit fel nem veszünk a hajóra, csak földmunkást, aki a birtokokon a földművelésnél kap munkát Brazíliában. Ha egy faluból 10—20 ember jelentkezik, kimegyünk a helyszínére s a bírótól megtudjuk, hogy tényleg földmunkás az illető, érdeklődünk testi egészsége és családja iránt s csak a megfelelőket látjuk el utlevéllel. Tessék megnézni a könyvünket, igazolja, hogy mi szeptember havában nyitottuk meg az üzletet, amikor már Herberger el volt bocsájtva és csak földmunkást vettünk fel.

A könyvet megnéztem. Szeptember hó 3-án nyitották tényleg és eddig ötszázhuszonöt utlevelet állítottak ki. A nevek után van bevezetve a befizetett összeg 4—5—6—8 ezer lei.

— Önök azt mondják, díjmentesen szállítják Brazíliába a szegényembereket, mire veszik fel akkor ezt a rengeteg pénzt?

— Ez vízumdíj, amit meg kell fizetni. Több családtag után több természetesen a vízumdíj. A kivándorlás Brazíliába csak novemberben kezdődött irodánktól. Jelentkeznek urak is parasztruhába öltözve, de a paraszting alól kicsillant a kemény plasztrom. Észrevettük s elkergettük, bár minden munkát szívesen vállaltak volna. Brazíliának csak kimondottan paraszt kell. Így Rota Ferenc hivatalnok Szatmárról könyörgött, hogy vigyük ki, de hiába. A panaszos leveleket az iparosok írják, a parasztnak jó dolga van az ültetvényeken.

— Én nem hiszem el Önöknek, mert Önök közül, mint bevallották, senki sem járt Brazíliában. Ez csak üzlet és szerintem — ha akaratlanul is talán az Önök részéről — nyomorúságot jelent a kivándorló magyaroknak. Visszajöhetnek? Beengedi Románia a kivándoroltakat, ha haza akarnak jönni?

— Minden hajóstársaság üzlet uram. — mondja a bukaresti direktor, — hogy Románia visszaengedi őket, erre a kérdésre nem vagyok hivatott felelni, de azt hiszem: igen, a konzulátusság útján vissza jöhetnek.

— Még senki sem jött vissza s attól félek, ez a kérdés nyitva áll még. Afelől sem vagyok meggyőzve, hogy Brazília törvényei megvédik a kivándorlókat. Ugy tudom: nem.

Az igazgató azt válaszolta, hogy már tervbe vették, hogy három erdélyi újságíró kiküldenek elsőosztályon, saját költségükön Brazíliába. (az út oda és vissza két hónapba kerül), hogy meggyőződjenek a kivándoroltak helyzetéről.

— Kérem, ebben a pillanatban már készen vagyok a magyarság érdekében az utra, rendelkezésére állok a kivándorlónak és Önöknek. Mig meg nem győződöm saját szememmel, eddigi olvasmányaim után csak könnyezve tekinthetek minden kivándorló magyar után.

Az igazgató átvette névjegyem s kijelentette, hogy 8—10 hét múlva lehet szó az utazásról és értesíteni fog. Átnyújtotta névjegyét egyúttal, melyen ez áll angolul: Jean Cremnitzer, Menager of the Cunard Steam Ship Co Ltd. Romania. Azután átadta Brazília új munkásvédelmi törvényének francia kivonatát és egy német munkástájékoztatót tanulmányozás végett. Ezeket további kivándorlási riportjaim során fogom feldolgozva ismertetni.

Most pedig ajánlom mindazoknak, akik Brazíliába vándorolni akarnak, várják meg, amíg engem s kollegáimat a hajóstársaság kivisz és onnan küldött riportjaim után döntsék el, hogy érdemes-e a szegényes, de nyugodt megélhetést felcserélni a bizonytalan és rossz hírű messzi idegennel.

Perédy György.

„SEMINA“

Bognár „Steiner“

velőmag, növény- és állatvédelmi cikkek raktára

Nagyváradon

Sírház I. Vulcan (Nagy Sándor-utca) 4.
Telefon: 1440.

Ajánlják:

az aradi ólomzárolt here, lucerna és répamagvakat.

Téli gyümölcsfa védőszereiket: Enda Chinoin hernyók elleni permetezésre, Almola vérfetőkétrány, Hiberna hernyóenyv stb.

Állatvédőszereiket: MAGNOL és magnolmész fertőtlenítésre, KOP-TIN bőrelődsiek ellen, KARODOL sebhintőpor, KADOGÉL csüdsömör ellen, RESTITUTIONSFLUID patakenőcs és viasz stb.

Szőlőoltványokat.

Kérjen árjegyzéket.

2040

Briliáns, Arany, Ezüst ajándéktárgyak

!! óriási választékban megérkeztek !!

Kálmán Sándor ékszerészhez

Karácsonyi
ünnepek
alkalmával

10%

engedményt ad a
már mélyen le-
szállított árakból divatáruháza

MISSIR

Irta: Marót Sándor.

... Ez az én emberem — mondom —
én magammal fölcserélem ... És illa-
tommal környékeztem, reászállottam, be-
takartam ... Az illat terjed ... ter-
jedt ... Jött az asszony — gyászruhá-
ban — és odaomlott a nyakába ...

Újévi nagyvásár CZILLER IMRE nagyáruházában
Perzsaszőnyeg, futó és ebédlőszőnyeg, függöny, paplan, ág- és uti takarók, Linoieum, tehérművek. — Versenyen kívüli olcsó árak.

* * *

Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pe

És az az örült Pindaros, akhát,
és mégis — óh a balga! — vár
dogok szigetére... Boldogság...? Il-
ruhát nem szabnak a vándor felekre
Szegény, bolond Pindaros...

Az író lábujjhegyen közelelt
asztalhoz... A szoba mos már
kete volt... Csak árnyak susogtak
És az író csöndben leült... Nekem...

Strada Deák Ferenc-utca 1. sz. a

SZEREPLŐK:

Az egyes számokat Váradi Aladár karnagy k
Kezdete 11 órakor. Jegyek előre válthatók a D
pénztáránál.

Ciorogariu (Uri-utca) 4. sz.

mélyen leszállított árban, bőrkapok 130 leleért kaphatók.

Sft. Ladislau (Körös-utca) 16.

23 december 30.

csökkent az ingatlanforgalom novemberben és decemberben

Élekes és a pénzhányingyal indokolja, hogy Nagyváradon az ingatlanforgalom az utóbbi két hónapban igen nagy mértékben csökkent. Különösen nagyon csökken a házadás, de a telekforgalom is csökkent.

November és december hónapokban Nagyváradon a következő ingatlan vásárlás történt. (Első név az eladóé, második a vevőé. A számok a vételárak.)

Szilágyi Ferenc — Kudar József ház a Szilágyi utca 17. sz. 82500 lei. Varga János — Andriška János Aranyhegyen 50.000 lei. Steiner János — Omucz Szt. Ladislau (Körös) utca 55 szám. ház 105.000 lei. Dr. Weisz Sándor — László Töröklymérő oldal ház 220.000 lei. Hanska Józsefné — Cocea Ioan gyertya-utca 2. sz. ház 140.000 lei. Rácz József — Berger József Iskola-utca 147. sz. ház 70.000 lei. Velzer Armin — Kiss János — László föld 106.925 lei. Dr. Moskovits József és Mór — Faragó Miksa Jókai-utca 17. sz. ház 225.000 lei. Dr. Ardelean János — Herskovits Terézia Schlauch-utca 81. sz. üres telek 90.000 lei. Arstém — Frannovits Márkus Szmekta-utca 3-b. sz. ház 140.000 lei. Kövér János — Láng Menyhért és neje Berkes Ferenc-utca 40. sz. ház 430.000 lei. Szilágyi Sándor és neje — Ritter Lajos — Szaniszló-utca 60. sz. ház egyharmada 315.000 lei. Weiszberger Lajos — László Istvánné Dorongos-oldalon szőlőház 60.000 lei. Abrudán Mária — Flornezo József Ovoda-utca 15. sz. ház 40.000 lei.

viszazaadtak 40.000 hold erdő a gör. kath. püspökségnek

Bukarestből jelentti tudósítónk: A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, mely a nagyváradai görögkatholikus püspökségnek, dr. Frentiu Traian Valérnak az erdősajátítások folyamán az állam által kitermelte erdőterületekből 40.000 hold kitermelési erdőséget kitermelésre a kitermelési időtartamra visszaad.

E híradás egy hosszú és szívós küzdelem sikerét jelenti, amelyet dr. Frentiu Traian Valér nagyváradai gör. kath. püspök elnyert az elmúlt években az agrártörvény megszüntetése és végrehajtása ellen. A nagyváradai gör. kath. püspökség ingatlanaihoz az erdősajátítás folyamán 139.000 hold erdőséget sajátítottak ki, amelyet részben az állam kitermelésére adott, részben az állam vett kitermelésre, és pedig ez évben mindenütt átadta a kitermelés alatt levő erdőségeket, amelyekből a kitermelte fa kivételét megkapta.

Mindenütt, ahol a püspökségi javak kitermeléséről volt szó, kivéve a termőföldet, a püspök felelősséggel élt, hangsúlyozva, hogy az úgynevezett „püspökségi” erdők nem egyházi testület birtokai, mint például a káptalanok birtokai, amelyeknek kitermelését az agrártörvény kifejezetten megtiltja, hanem a püspök személyes használatára s jövedelmeinek felhasználására adományozott, amelyeknek jövedelméről a püspökségnek elszámolni nem kötelessége, azt az állam kitermelésére adhatja, s kivéve a egyházi kötelezettségeket, nem köteles az államnak semmi megjelölt célra adni. A püspökségi erdők jövedelméhez tehát csak a püspökségnek van köze és joga s nem lévén testület, sem kifejezetten egyházi jóság, nem ajándítható ki.

A felelősséget az elsőfokú felelősségi törvény elutasították, mert a kérdés lényegében hatolni nem volt alkalmuk. A legelső agrárbizottságnál azonban vizsgálata alá vették a kérdést jogi szempontból s hosszú tanulmányozás után a felelőssé-

Bogdán Grigsziu — Frank Miksa és neje Szőlő-utca 74. sz. ház 70.000 lei. Freimovits Márk — Wittenberger Hermanné Kertész-utca 12. sz. ház 360.000 lei. Kolling György — Toma György és neje Giorogariu (Uri)-utca 55. sz. ház 300.000 lei. Marian Traian — Wittenberger Hermanné Hentes-utca 3. sz. ház 150.000 lei. Róth József — Ritter Miklós Templom-tér 7. sz. ház 125 ezer lei. Moskovits Testvérek — Stern Katalin Saguna (Kapuczinus)-utca 18. sz. ház 280.000 lei. Kovács János — Bordás Lajos Liget-utca 8. sz. ház 44.000 lei. Gram Gyula és neje — Czegléd József Calvin- (Ritók Zsigmond)-utca, kertrész 75.000 lei. Takács Dániel és neje — Pogány János és neje Kádár Elek Körös-part, kertrész 45.000 lei. Békési Istvánné — Feji János és neje Strada Sft. Ladislau (Körös-utca) 60. sz. ház felerésze 170.000 lei. Wieder Léb — Weinstein Sámuelné Velence-part 33. sz. ház 60.000 lei. Özv. Székely Gyuláné — Hőnigsberg Erzsébet Temető-utca 4. sz. ház 200.000 lei. Czevikker József — Glächner Lajos Farkas-telep 18. sz. ház 42.500 lei. Weinstein Sámuel — Szép Ignác Velence-part ház 190.000 lei. Vehnabel Hermanné — Kaufmann Béla Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 69. sz. ház 120.000 lei. Sarkadi Adolf — Hitter Lajos Sándor-utca 194. sz. ház 180.000 lei. Nemes-Flórián — Nagy Dezső Strada Pasteur (Körház-utca) 51. sz. ház 150.000 lei. Beregszásziné — Sarkadi János Vég-sor 174. sz. ház 100.000 lei. Ilku János — Barkás János Nilgesz-telep, ház 84.000 lei. Ligeti András — Szabó Mihály Páris-utca 77. sz. ház 100.000 lei.

zésben felvetett álláspont nem mellőzhető voltára, amely abban is jelentkezik, hogy a püspök a jövedelemből iparvállalatokat létesíthet, bérházakat építhet, magánjavakat vásárolhat, amelyekhez csak neki van köze s nem a püspökségi javak jóságkormányzatának.

E komplikációk indították a kormányt arra, hogy meggyezést létesítsen az állam és a dr. Frentiu Traian Valér által képviselt álláspont között. Ennek első lépése az az intézkedés, amely az állam által átvett erdőkből kitermelésre nagyobb területet ad a püspök rendelkezésére, a kitermelési idejére, amely rendszeren több évtized szokott lenni.

Érdeklődtünk ezzel kapcsolatban, hogy az erdőségeket a gör. kath. püspök részére való visszaadása minő konzekvenciákkal jár a nagyváradai római kath. püspöktől átvett erdőségek sorsára. A nagyváradai római kath. püspökség birtokaiból 128.000 hold erdőséget vett át az állam részben saját, részben a községek részére. Ebből ezideig nem kapott vissza semmit s felelősségei a legfőbb agrárbizottság előtt vannak döntés céljából. Nem lehet kételkedni, hogy ami az egyiknek méltányosan adatott, a másiknak is meg kell adni s e részben megfelelő lépések meg is történtek.

Ujra mindenütt kapható

Lisoform

a régi békebeli minőségben.

Nagybani elárúsítás

Intreprindere Romana Lisoform

APAD, Str. General Berthe'ot No. 1.



Attól függ, akar-e ön

karácsonyi ajándékokat olcsón venni

?

Ha igen

ugy vegyen!

1 drb. diszes női inget	64 Leiért
1 " diszes női inget	72 "
1 " diszes női inget	76 "
1 " egész diszes női inget	88 "
1 " diszes női nadrágot	64 "
1 " diszes női nadrágot	72 "
1 " diszes női nadrágot	76 "
1 " egész diszes női nadrág	88 Leiért
1 drb. férfi zefir ing 2 gallérral	175 Leiért
1 drb. prima férfi ing 2 gallérral	195 Leiért
1 drb. hosszú köper férfi nadrág	120 Leiért
1 drb. rövid nadrág	75 "
1 pár női harisnya	25 Leitől
1 " férfi zokni	14 "

Órlási választék fehérművekben és harisnyákban

Gyermek kelengyék direkt karácsonyi ajándékcsomagok

legolcsóbban és legizélősebben

csakis

BERMANNAL

Oradea-Mare, Fekete Sas-passage



Várom a Karácsonyt

Írta: Hauler Pál*

Az emberiség szívét, gondolatát belepréselem a lelkembe, magamba szívom a gyermekvágyakat az ifjú sejtéseit, a családok aggodalmát, a letűnt századok sóhajait, a jelen sirámain s így várom a karácsonyt. Nagyon várom a karácsonyt... Érzem Ádám szívét zajosan lüktetni, látom Éva könnyeit forrón peregni s tudom, hogy megszakad a szívük a bűn miatt visszavonult Isten után. Ott állanak mindenükben lerongyolva... messze messze az Istentől. Nemes természetükből csak az Isten után való vágyuk maradt meg romlatlanul... s szerencsére. Eddig a paradicsom örömei repítették a bűn után a fájdalom, a kiábrándulás és csalódás is segítette őt. Ez a vágy négy-ezer éven keresztül millió és millió szívekben dobogott. millió és millió lelket gyötört s ugyanannyi ártatlan vagy bűnös szempárból sugárzott a végtelenbe. Ez a rettenhetetlen erejű vágy, amely változatlanul szívemben is dobog, ez hozta meg az első karácsonyt.

Megfosztva a paradicsomtól nem elég az embernek s nem elég nekem sem a visszavonult, magabazárkózott láthatatlan Isten. Hallani akarom Őt, mint édes-anyám szavát a bölcsőmben, gyermekségemben, ifjúságomban sőt még öregségemben is.

Emberi szívemre hallgatók: nekem csak oly Isten kell, ki beszél hozzám. A Mózes és Isaiás Istene: „Beszélj Uram!” „Oh bárcsak szakasztanád meg az egeket és leszállanád!” És csak akkor tudok örülni, ha hallom a próféta ígését: „Ime jő és beszélni fog.” Csak akkor vegyök elragadtatásban megelégedve, ha értesülök Jánostól: „Hallottuk Őt!”

Emberi szívemre hallgatók: nekem nem elég oly Isten, aki csak beszél hozzám, ... látnom illel Őt. Olvasom levelét, hallom tetteit... isten remek. De mi ez nekem! A szavak gyarló köntöse a gondolatnak és sötét látyolai a teremő eszmének. A költeményben is gyötörődöm az eszme után, úgy vágyom az írásban is a teremő szelme után. S ha összemorzsolnak vágyaim, nem tudom elérni őt. Oh ha megjelenne ez a szellem egy gyermek-szemben, egy kisdud mosolyában, egy gyöngye ajak ártatlan gügyögésében, ez többet tenne nekem, mint ezer szava s megannyi levele.

Látni akarom az Istent, mert szeretnem kell Őt, mert szeretni akarom Őt. Emberi szívemre hallgatók: olyan nehezen szeretek, hogy milliókat átok ragyogó szépségben és kiválóságban és csak egy-kettőt kedvelek. Ha számtalan érzékelt szépség nem köti le szívemet, hogyan bírja szeretetemet Isten, ha nem látom Őt.

A pogányok is látni akarták ezer bálványaikban: a termekben, kapukban; utakon és tereken; tengerben és erdőkben; berkekben és ligetekben; kutaknál és kövek között. Én is látni akarom Őt de úgy, hogy szívemet kielégítse: „lélekben és igazságban”.

Emberi szívemre hallgatók: nem elég nekem, hogy Istent halljam, nem elég, hogy lássam, ... érintenem is kell Őt. A vétke gyermeknek csak akkor csillapul szíve, ha látva megbántott édes- anyjának megengesztelt arcát, hallva hívó szavát, ölébe kerül és csókjaival illeti őt.

Érinteni akarom az Istent, mint Tamás, ölelni akarom, mint az agg Simeon; csókolni és könyyeimmel akarom áztatni lábait, mint Magdolna; szívén akarok pihenni, mint János, a szeretett tanítvány.

Ime az ember szíve így óhajtja a Messiást, az emberiség így eseng az incarnatio után. S ez a vágy oly általános és oly erős, hogyha lehetséges lett volna, már korábban földre hozta volna első karácsonyt.

Az emberiség szívét, gondolatát belepréselem lelkembe, magamba szívom a gyermekvágyakat, az ifjú sejtéseit, a családok aggodalmát, a letűnt századok sóhajait, a jelen sirámain s így várom a karácsonyt... Nagyon várom a karácsonyt.

* Helyszüke miatt csak most közölhetjük ezt a cikket, a mely azonban az aktualitásán túl sem veszítette el szépségét.

* Brázay Kalogén fogkrémjét használja, hogy fogai ragyogó fehér legyen. Mindenütt kapható.

Állat az emberben

*

Ha jól emlékszem, pedig rémitő emlék nem is apa és lányáról volt szó. Egy országúti csavargó volt a szerencsétlen és egy szegény gyermeklány, aki késő őszi délutánon a szomszéd tanyaházba indult.

Akkor még Zola tabu volt fiatalkoruk számára s az újságírók címe vastag kéthasábos: Állat az emberben. Az országúti titka. Élénken rajzanak fel emlékekkel eltöltő gyermekkori emlékeim, a kukoricatáblából két vad szem csillog ki. melyekben az örület lidérce lobog. A karvaly tépő körmeivel ősemleri karmok nyulnak eszelősen elő. Most halad el az ártatlan leányka, kis kosárkát cipel, gondatlan és énekel. Egy rémes sikoly! A rohanó országúti rém, bozótok és szérűskeretek lakója, az aljas és piszokba fult szatir göröcsösen ragadja tova az elalélt zsákmányt... Hátborzongató az idő másfél évtizedes távlatában is. Alkalmas arra, hogy a borzalom szörnyű képeit örökre megrögzítse a fiatal agy, mely szellemi táplálékként ebben az újságírókban jut első morzsához.

Aki olvas, aki figyelmetlen is olvas. észrevehette a háború óta a szexuális fertő egyre gyakoribb híradásait. Csak a címben történt változás. A kéthasábos egy hasábosra szűrkült s a hosszú cikk pár rövid sorra devalválódott a napi hírek között. S ahogy rövidültek a sorok, úgy nőtt a szörnyűség mértékben és számban egyaránt. Minden jól szerkesztett lapban hetenkint ott a híradás: Állat az emberben. Nagyvárad egy év alatt az ötödik esetet produkálta. Nem is iszákos, nem is utszéli szatirok szerepelnek a rémitő statisztikában. A háború által felszabadított ember telen ösztönök, a lövészárkok idegeket tépő ónos őszei, a golyó horzsolts gerincek, az elrohadt tüdő lázai ott dülnek a perifériák zsufolt tömeglakásaiban s beszennyeznek az illatos csipkés budovárokat. A munkában kiszírt anya gyermeke fejletlen testével védelmezi a házibékét, a tapétás falak aberrációs élete, piszka, zavarai ott éme lyitenek a válopörök vastag aktacsomóiban. Meztelen és vandál valóságában tombol a megbomlott agy, a munkába száradt s az élvezetektől kifacsart és nő a törzvénszéki híradások száma. A vér geizirja kiáradt s a barok, diellék, lupanárok bordó színével fenyegeti a polgári élet égszínkéi ágyasházait. A harmincésfelesek pokoli tüzenél megingottan tört szilánkokká az ezeréves erkölcs s egy összehulló épület traverzei, téglái és törmelékei között meue tekeltként ir tüzesóvát a levegőbe egy isteni agy ott áll a hírek közt, hetenként elolvashatód.

(bárd)

Újévi ajándék

Ifjúsági iratok, békebeli választékban

Tentatartók

Méggy és László
Bőr- és papírtartók, író- és nyomdai felszerelések nagy választékban

Levélpapírok

Névjegyek azonnal készíthetők



LINOLEUM

Viaszosvászon,
Gummi köpönyök
Szőnyegáru szaküzlet
és gyári főraktár

HAAS LIPOT

ORADEA-MARE,
Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-)
Raktárak
Cluj, Strada Universitatii No. 1
Timisoara, Bul. Reg. Ferdinand No. 7

Linoleum:

Prima minőségben 67 cm. sz. mtr. 1167
Prima minőségben 90 cm. sz. mtr. 1225
Prima minőségben 100 cm. sz. mtr. 1250

Linoleum ebédli szőnyegek:

Prima minőségben 150x200 — — L 750
Égetett mintával 200x250 — — L 1500
Prima minőségben 200x300 — — L 1000

Inlaid Linoleum:

Teljesen átdöntött, soha nem kopható mintával négyzetméterenként L 30

Egyesített valódi paraf Linoleum:

Barna és zöld színben négyzetméterenként L 10

Viaszosvásznak, asztal bevonásához:

78 cm. széles méterje — — — L
100 cm. széles méterje — — — L
115 cm. széles méterje — — — L

Bőrvásznak:

Kalapot készítéséhez, 130 cm. sz. L 1500
Mindenféle színekben, káposztos kocsigártók és könyvtartók részére 120 cm. széles — L 1500

Erős minőségű bőrutánzat, mindenféle színben 130 cm. széles

Viaszosvászon nagyban valódi nagy árendék:

Szőnyegek:

Tartós futószőnyeg 70 cm. sz. mtr. L 1
Tartós futószőnyeg 90 cm. sz. mtr. L 1

Tapestrie, Velvet, Argaman ebédli szőnyegek minden nagyságban Otoman takarók és plüsch abroncsokban állandó nagyraktár

Agyalók és fali szőnyegek:

L 170-181

Férfi és női gummikabátok:

Ragasztva és varrva a legjobb angol gummizással — — — — — L 87

Férfi gummi esőkabátok:

Valódi gyapjuszövetkűvel, a legjobb angol gummizással — — — — — L 1750

Legjobb gyártmányú

sár- és hócipők

Női sár- és hócipő Lei 256.—
Férfi sár- és hócipő Lei 300.—
Női hócipő Lei 557.—
Férfi hócipő Lei 660.—
Házicipőben is állandó nagyraktár

Csucsai találkozóhoz

Irta: Jakabffy Elemér dr.,
a Magyar Párt alelnöke.

Ész örömmel teszek eleget a szerkesztőség megtisztelő felhívásának, hogy kisebbségi politikánk egy különös mozzanatáról véleményt adjak.

A csucsai találkozás az, ami Románia minden politikai körét néhány hét óta olyannyan foglalkoztatja, természetesen minden politikai és maga látószögéből nézőnek jelentőségét és esetleges eredményét.

Összintén örömmel szolgál, hogy a Tiszai Hírlap e hó 12-én megjelent száma vezércikke majdnem minden részében megvilágított a felfogást képviseli a tárgyat, amelyet magaménak vallhatok.

Keresni kell, hogy mi a módja a mai viszonyok enyhítésének. Ha eddigi próbálkozásaink nem hozták meg a várt eredményt, akkor az elvek mellett való rideg kitartás helyett, rugékonnyabb módszerekkel kell foyamodnunk. Tökéletesen oszthatom meg a felfogását és igazat mondhatom, hogy nekem is, hogy „a keserű hánynak a beburkolódzó magyar kisebbség egy ilyen okfejtést feltalálni, ehhez bátorra kell”. De hát bátraknak kell lennünk minden irányban.

Azok a magyar vezérférfiak, akik Csucsán elmentek, kétségtelenül bátran és elcseszve cselekedtek. Akik a Nemzeti Párttal évek óta összeköttetést kerestek, mostanában fenn, bátran és helyesen cselekedtek. És akik május havában Bratianu miniszterelnök ur lakásán jelentek meg, azaz azaz, hogy a liberális kormány valamelyes elfogadható megállapodásra jussanak, szintén dicséretre méltóan cselekedtek.

A májusi találkozásnak mi eredménye volt. Az érintkezés a miniszterelnökkel azonnal megszakadt, amint a szenátus az incidentálisan leszavazott Poincaré ismét teljes biztonságba jutott a francia postájában.

A Nemzeti Párt vezérférfiai várakozólistára helyezkedtek és ezt kérték a magyarországi részéről is azon magyar férfiuat, aki évtizedeken át szoros kapcsolatban volt velük és akit még a Tisza-fele tárgyalások alkalmával is bizonyos tekintetben közvetítőnek fogadtak el.

Az erdélyi magyar politikai élet szeszélyes megkísérelték azóta is, hogy magabiztos beszélgetések folyamán a Nemzeti Párt vezetőitől bizonyos konkrétumokra kényszerítsék. Sajnos, ezek a magabiztos beszélgetések is eredménytelenek maradtak. Kamarai képviselőink egyike, félreismerhetetlenül minden módon a Nemzeti Párttal valamelyes megértésre törekedett, de sikert nem ért el.

A Glasul Minoritilor és a Magyar Kisebbség szerkesztősége minden alkalommal kihangsúlyozta, hogy a legtermészetesebb volna, ha a Magyar Párt a Nemzeti Párttal jutna valamelyes megállapodásra, hiszen a román országos pártok között ez a legeredélyesebb. Szakadatlanul reámutattunk, hogy a Magyar Párt vezetőségénél milyen visszatetszést szül, amikor a Nemzeti Párt vezérférfiainak egy-egy elhangzott kedvező nyilatkozata után, sürgősen olyan cikkek látnak napvilágot a párt vezérgazdaságában, amelyek a hangoztatott elvekkel homlokegyenest ellentétben állnak.

A multkor a Glasul Minoritilor ha-

sábjain Moldován Leonte liberális képviselő levelére adtunk választ. Ebben a válaszulunkban megírtuk, hogy a Consiliu Dirigent magyar telepeseinket megkímélte a brutálitástól, amelyben most részük van: a kis emberektől földet elvenni, a demokrácia és gyulafehérvári határozatok szellemében ütközőnek tartotta és az általa kiadott Decret Lege a csiki magánjavak tulajdonosait is ugyanazon elbánásban részesítette, mint a beszerce-naszódi és karánsebesi vagyonközsegek tagjait.

Nemzeti párti férfiak előtt külön is kihangsúlyoztuk, hogy ezeket a tényeket a magyarság a Nemzeti Pártnak elfelejténi nem fogja. Ennek dacára, sehol a Nemzeti Párt vezető férfiainak részéről olyan nyilatkozatokat nem hallottunk, illetőleg nem olvastunk, amelyek büszkén hirdetik ezeket a jogtisztelő demokratikus tényeket, sehol az ő részükről a kormány támadásában nem részesült az agrárreform azon antidemokratikus végrehajtásáért, mely legjellegzetesebben a telepésekkel szemben nyilvánult meg. De sőt ellenkezőleg. E párt egy miniszteriális és miniszteriális vezér egyénisége a Románia hasábjain olyan új agrárreformot kíván, amely katonatisztet és politikusokat részesítene a magyar középosztálytól elvett földekből, megelégedve a gyulafehérvári határozatok 5-ik pontjával, amely a nagy birtokok szűksége szerinti kisebbsítését csak azért és oly mértékben kívánja, hogy a földművesnek annyi föld jusson, amennyit ő és családja meg tud munkálni.

A fent előadottakból látható, hogy az erdélyi magyarság vezetői mindenfelé orientálódni igyekeztek. Ezt nyíltan, szégyenkezés nélkül valljuk be. Tettük, mert őszintén és eredményesen belő akarunk illeszkedni a román politikai életbe. Mert magunk közül is kizsoranl igyekszünk azokat, akik csodákat várnak, akiknek szeméi mindég csak Nyugat felé néznek.

Hogy az első komoly politikai előzékenységre és hajlamosságra Csucsán találunk, ez nem a mi érdemünk, nem is a legjobb vágyunk.

A jövő mutatja majd, hogy annak az őszintén törekvésnek, ami bennünket vezet, helyes ösvénye az, amely Csucsán visz át, vagy ez az ösvény is csak újabb csalódásokhoz visz, hogy megint más elhatározásokhoz juttasson.

Karácsonyi kivételes olcsó áraink!

Teakészlet 6 személyes	Lei 500.—
Kávéskészlet 6 személyes	„ 500.—
Gyomölcsös készlet 6 szem.	„ 170.—
Tésztakészlet 6 személyes	„ 170.—
Étkező készlet 6 személyes	„ 800.—
Mosdó készlet szilveszterre	„ 400.—
Íróasztal készlet 5 részes	„ 750.—

Képkerekeztetés! Ablaküvegeztetés!

Komlós Testvérek

üveg-, porcellán-, lámpa- és díszműgyártás
Oradea-Mare — Nagyvárad
Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 13.

Karácsonyra

ne vásároljon addig, amíg meg nem tekintette a

Horovitz és Mózes

színházi cukorka angro és detail áruházak legdusabban felszerelt csokoládé, Krampus és mindenféle csokoládé, mege-áru nagyraktárát.

Románszentgyörgyi HEBE gyógy- és borvíz nagybani egyedárúsítása.

Str. Teatrul (Színház-u) 4.

2022 Telefon interurban: 3-69.
200 leien felüli vásárlásnál 5% árengedmény.

Jumper fonalak

minden színben, harisnyák, keztyűk, szalvéta, trikók, zsebkendők, szálkák, csipkék, kötött, gesztók, bokavédők és egyéb mélyen leszállított árban kaphatók

Altmann és Reich

cégnél Piata Unirii és Strada Nicolae Jorga sark.
(volt Szent László-tér és Zöldfa-utca sark)
Olcsó karácsonyi vásár



ÁRJEGYZÉK

BIRÓ LÁSZLÓ

diákegyenruha és uri divatszabó

üzletéből

Alapítva 1899

Készíték bármely színben, iskolák előírása szerint tartós szövettől

Diákegyenruha Lei 920 tól feljebb

Elegáns uri öltönytől főt gyapjú kelméből Lei 1730-tól 1860-ig

Különleges színekben gyapjú anyagból Lei 2070 tól 2200-ig

Átmeneti raglán és télikabátok már .. Lei 1680 tól feljebb

Visszatérő anyagból minden elfogyasztható árban készítés szavatolati zártatban mindig a legújabb divat szerint

megfelelő garancia mellett részleltetésre is

Biró László

Oradea-Mare, Str. Ciorogariu (Uri-utca) No. 24





Aszódi (Sas-palota)

Karácsonyi

cukorka-különlegességek a legújabb minőségben megérkeztek. Olcsó árak.



* Esernyő, harisnya, keztyű a le-
csőbb Szenszki Miklósnál, Sas-
sage,

Nyugdíjazták a románul nem tudó jegyzőket

A nyugdíjbizottság ülése

A megyei prefektusok hivatalvizsgálatuk alapján hivatalból való nyugdíjazást rendelték el több jegyző, illetve közigazgatási tisztviselő ellen azzal az indoklással, hogy ezeknél az államnyelv megtanulására irányuló átiratot nem tárták.

A megyei nyugdíjbizottság tegnap délelőtt Tempeleán Derső alispán elnökele alatt tartott ülésen tárgyalta le a folyó ügyek mellett ezeket a hivatalból elrendelt nyugdíj ügyeket is, azonban több olyan hivatalnoknál, jegyzőnél a mutakozó szorgalomra még haladékot adott a román nyelv megtanulására.

A vármegye egyik magasabb állású tisztviselője, aki a nyugdíjbizottságnak is tagja, munkatársunknak a következőket jelentette ki:

Minden tisztviselőt szóbelileg és írásban is több ízben figyelmeztettek, hogy legalább annyi nyelvismeretre tegyen szert, amennyi sablonos munkájának elvégzéséhez szükséges. Sokan vannak jegyzők, a főszolgabírók hivatalnokai között, akiket megdicsérték feltesse hatóságuk szorgalmukért, de igen sokan nyugdíjazásra szánva, már másfelé kerestek elhelyezkedést. Aránylag — és ezt örömmel mondhatom — ez utóbbiak kevesen vannak úgy, hogy a mostani nyugdíjazással, ha a családjukra való tekintettel haladékot kapott tisztviselők elcsúsztatják a szükséges nyelv-tudást, ezen a címen, hivatalból nem fog történni nyugdíjazás.

A tiszti nyugdíjbizottság előbb a folyó ügyeket intézte el. Tóth Miklós 73 éves nyugdíjas korházi ellenőrnél, mivel 400 lei nyugdíjából megélni nem tud, 3000 lei gyorssegélyt utaltak ki. János Lajos megyei számvevő 35 évi szolgálat után hivatalból nyugdíjba kell, hogy menjen és részére a bizottság 9500 lei évi nyugdíjat állapított meg, de családjára és munkabírása való tekintettel, napi díjas minőségben továbbra is megtartják hivatalában.

Wagner Johanna, az élesdi főszolgabírósnál véglegesített iróknak orvosi bizonyítvánnyal igazolt végkielégítési kérésére évi 3600 lei végkielégítést szavaztak meg. Hivatalból nyugdíjazták Bőr Sándor borsányi utkaparó évi 1200 lei nyugdíjjal, mert a miniszter lezárította a megyei utkaparók létszámát. Szankovics Jenő megyei számvevőt a román nyelv nem tudása miatt elbocsátották a szolgálatból s minthogy csak hét évi működése van a nyugdíjjogosultsága nincs, végkielégítést 10 800 lei végkielégítést állapított meg. A referenda szerint Szankovics már más pályán elhelyezkedett.

Darabont András volt központi járási főszolgabíró özvegyének nyugdíját újrag megállapították. Évi 4800 lei nyugdíjat, 840 lei házbért és három kiskoru érve részére 2880 lei nevelési jutalékot szavaztak meg. Betegsége miatt, saját kérésére nyugdíjazták Török Bálint krajovai (Békéscsaba) jegyzőt, 13 évi szolgálat után évi 4039.20 lei nyugdíjjal. Öv. Kovács Gyulánéak, a néhány hónap előtt meghalt értszécsi jegyző feleségének — mivel férje nem volt nyugdíjjogosult — csak 600 lei temetési költséget utaltak ki.

Saját kérésére nyugdíjazták Gerlán János fugyivásárhelyi jegyzőt 44 évi szolgálat után, teljes törzsfizetésével. A bizottság kimondotta, hogy felkéri a prefektust, eszközölje ki a kormánytól, hogy Gerlán János hosszú és példás működéséért megfelelő magasabb kitüntetésben is részesüljön. Néhány Erdélyi Sándor jegyző özvegyének özvegyi nyugdíját évi 1500 leiben állapították meg. Öv. Popovics Terenciáné özvegyi nyugdíját évi 1000 leire emelték fel. Saját kérésére végkielégítették Herczeg Derső vízesgyáni volt jegyzőt 7623 leivel. Ugyancsak saját kérésére nyugdíjba helyezték Hegedűs István szentjobbii jegyzőt és megbízták a főszámvevőt a nyugdíj összegének megállapításával.

A prefektus felzárkózására, a román nyelv

elcsúsztatásának elhanyagolása miatt nyugdíjazták a következő jegyzőket:

Kiss István pacotamási jegyzőt 12 évi szolgálat után évi 4608 lei nyugdíj és 264 lei lakbérrel; Linzinger Sándor volt varad-szóló jegyzőt 25 éves szolgálat után; Makra Zsigmond ponori jegyzőt nyugdíjazták, mert a jegyzőség megszűnt; Fábrián Berlaan székelybudi főjegyzőt 17 évi szolgálat után évi 5272 lei nyugdíjjal és 324 lei lakbérrel. Fábrián bejelentette, hogy Amerikába vándorol bátyjához és elutazásáig a bizottság meghagyta hivatalában; Pintér János örvéni jegyzőt 16 évi szolgálat után évi 6042 lei nyugdíjjal és 312 lei lakbérrel; Kanizsai Gula nagyszalontai jegyzőt 13 évi szolgálat után 4752 lei nyugdíjjal és 276 lei lakbérrel.

Uj Albert állásától a prefektus által fel-függesztett közepesi jegyzőt 15 évi szolgálat után évi 3900 lei nyugdíjjal és 300 lei lakbérrel; Horvát Péter margittai jegyzőt 24 évi szolgálat után 6336 lei nyugdíjjal és 408 lei lakbérrel. A nyugdíjazások, kivéve ahol halasztást adott a bizottság, január elsejével megkezdődnek.

A birói függetlenség törvényes biztosítása

A birói és ügyész szervezetéről alkotott törvényjavaslatot Marzescu igazságügy-miniszter anketé elé vitte, amelyen az ország öt öbláinak elnökei, tanácselnökei, főügyészei és törvényszéki elnökei vettek részt. Nagyváradról — mint már jeleztük — Stancescu Stefan táblaelnök, dr. Ilie Andor tanácselnök, Fildán Emil főügyész, dr. Cserian Simon törvényszéki elnök vettek részt a megbeszélésen, amelyről az a hír terjedt el, hogy az anketé után a kormány azonnal a parlament elé viszi a megjavaslatja úgy, hogy a törvény 1924 január elsején életbe lépjen. Ennek az lenne a jótékony hatása, hogy a bírák felelősségének, mert függetlenségüket nem fenyegetné a minden pillanatban fenyegető áthelyezés veszedelem s így nyugodtabban látnának a hivatalukhoz: az igazság lehető gyors kiderítéséhez, ami eddig lehetetlennek látszott.

Az igazságügyminiszter előkészítéssel tartott

Nagy Karácsony Vása

Roth
CSIPKEÁRUM
szalpadage

VIGADÓ MOZGÓSZÍNHÁZ

Ma, vasárnap utoljára

A tiltott gyümölcs

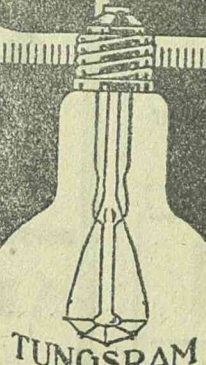
dráma 5 felvonásban.

Lothe Neumann a leghájosabb német filmszínész. Ezt megelőzi egy 2 felvonásos Seif-vígjáték. Az előadások kezdete: fél 4, fél 6, fél 8 és egynegyed 10 órakor. A fél 4 óras előadás mérsékelt helyárú.

TUNGSRAM

a legjobb

égő



hinc milliárd arany márka vátelt fizet Németország

reparációs terv — törlesztési fizetésre

Lodoni jelentés szerint a jóvátételi terv január közepe táján összeül. A Reichstag kamara rendkívüli ülését befejezte. A külügyi vitában Raymund szenátor szavazta a kormány jóvátételi politikáját. Nem hiszik, hogy egy nagy nemzetközi kölcsönt sikerül elhelyezni. Sem Angliában, sem Angliában nem lesz a terv megfelelő, mert a két ország attól tart, hogy ezzel Franciaország terheit nem. Franciaország nem hordozhatja a terhet egyrészt Németország, másrészt Anglia ellenségeskedését. Kijelentették, hogy végre valóban lovális módon kell járni a német kormányval. Azzal kell járni, hogy biztosítani kell a német kormány fennállását.

Londonból jelentik: A Daily Herald a reparációs terv jelent meg amely az angol munkáspárt elvesztését okozhatja és amelyhez Belgium és Németország szociáldemokrata pártjai is hozzájárultak.

A terv arra irányul, hogy Németország Franciaországnak huszonhat milliárd márkát, Belgiumnak pedig öt milliárd márkát, azaz összesen harminchárom milliárd márkát fizet. Ezen összegekre az állam elsőbbségi jogát, azaz addig a brit kormány elzárkózott. A rendkívüli jelentőségű tény, mert Németország már 18 milliárd aranymárka megfelelő fedezetet, biztosított. Ennek alapján lehetséges volna a 31 milliárd márkát jóvátételt — harminchárom milliárd márkát — letörleszteni.

A csakugyan igaz, hogy az angol munkáspárt a német és belga szociáldemokrata pártokkal együtt megegyezett — úgy a világ több problémájának — a jóvátételi terv megoldása nagy lépéssel haladt.

Jan. 19-én

az Izr. Nőegylet
nagy farsangi
estélye

Vigadó mozgószínház

Hétfő — kedd

Lubinszky Tibor

Lili és Manci

fellépése.

Teljesen új műsor!

Az előadások kezdete fél 4
és fél 6 órakor.

Helyárak 15, 50, 20, 25 lei.

VIDONSÁGOK

PAZKÓ zenekola GRIEG matinéja

vasárnap december hó 30 án,
délután fél 12 órakor
a Kath. Kőr di-stermében

GRIEG

zene és dalköltészet. Szabadelőadás.
Tartja PETRÓCZY ALICE.

Szemelvények:

Volkslied	Hegedűs Gizella
Vöglein	Davvas Ica
Springtanz	Harsányi Annus
Dein Rath	Kecsis Mária
Soljvégs Lied	Petróczy Alice
Serenad	Gödör Lea
Symphonie	Pajossy Eta
Ich liebe dich	Rocsin Lucia
Au printemps	Mayr M., Petróczy A.
Concert duett	Tóth Erzsike
Primula veris	Dr Sperantie Constance
E-moll sonata	Mayr Mar. it
Unter Rosen	

Beléptidij tetszés szerint.

* Angol fontban kell fizetni a kiviteli illetéket. Bukarestből jelenti a Rador: A pénzügyminiszter rendelete szerint a kiviteli illetéket január elsejétől kezdve font sterlingben kell fizetni. A rozs kiviteli illetéke vagononként 35000 lei, vagy 36 font sterling; a búzáké 25000 lei, vagy 28 font sterling; a benzinké 8000 lei, vagy 9 font sterling.

* A közigazgatási bizottság ülése. A közigazgatási bizottság Hodor prefektus elnöksége alatt tegnap ülést tartott. A szociális havi jelentéseket olvasták fel és csupán a csavargótörvény végrehajtása körül merült fel rövidebb vita. A tanács rendőrprefektus bejelentette a bizottságnak, hogy a csavargótörvényt kellő anyagi eszközök híján nem lehet végrehajtani. A koncentrált csavargó internálótábor nem tudja élelmezni, mert nincs semmi fedezet. Felszólítják a belügyi kormányt, hogy adja meg az anyagi segítséget a társadalmilag oly fontos csavargókérdés rendelkezésére.

* A látványossági adó. A pénzügyigazgatóság tudomására hozza az összes nyilvános szórakozási és látványossági helyek tulajdonosainak, illetve bérloinek, kik belépti díjat nem szednek, hogy a vonatkozó törvény értelmében legkésőbb 1924. évi január 15-ig kötelesek a helybeli pénzügyigazgatóságnál írásbeli nyilatkozatot benyújtani a következő adatokkal: 1. A vállalkozó neve. 2. A helyiség minősége. 3. Utca, házszám. 4. A helyiség ideiglenes vagy végleges. 5. Milyen osztályba van sorozva az illetékes bizottság által a fogyasztókat illetően. 6. A f. évben az adókövető bizottság által megállapított tiszta jövedelem és a f. évben fizetendő adó összege. Azok, akik fenti nyilatkozatot a kitűzött határidőn belül be nem adják, kihágást követnek el.

* A megyei agrárbizottság tárgyalásai. A megyei agrárbizottság tegnapi ülésén tárgyalta a r. kath. káptalan sályi és székelytelki 4100 holdas erdeinek kisajátítását. A birtokból a járási agrárbizottság 1600 holdat hagyott meg a káptalan szükségleteinek mindenkori fedezésére. Ezt a határozatot megelébbeszte a káptalan, akik keveselték és a parasztság képviselői, akik sokallották a meghagyott területet. A megyei agrárbizottság hosszas tárgyalások után 800 hold erdőbirtokot hagyott meg a káptalannak.

* Vászonneműk, damasztárak, schiffonok nagy választékban Rimánóczy utcán Kertész Reklam női divat, szövet üzletében szerezhetők be. Az árak olcsóbbak, mint bárhol. Tisztviselőknak árkedvezmény!

* Kitűzték az Ulain-ügy főtárgyalását. Budapestről jelentik: Az Ulain-ügyben január tizenharmadikára kitűzték a főtárgyalást, melyet Sanger Jenő a törvényszék elnöke fog vezetni.

* Előléptetések a városnál. Tegnap érkezett a prefekturára a belügyminiszter rendelete, amely újabb előléptetéseket tartalmaz. Még pedig: 1923. december 1-vel előléptetik dr Borbély György közigazgatási gyakornokot a Fildan József helyére. Pantea Zaharie irodatisztet irodagazgatóvá a IX. 3. fizetési osztályba, Beczky Ottót a számvevőséghez helyezik a IX. 3. fizetési osztályba. Neteu László számvevőt ugyanebben a fizetési osztályban véglegesítik. Balogh Mihály, Marcu László fordítókat és Vass Árpád közigazgatási gyakornokot fogalmazóvá léptetik elő, ugyancsak a IX. 3. fizetési osztályba. Radványi Jenő napidijast és Pop Ivant fogalmazóvá nevezték ki a X. fizetési fokozatba és végül kinevezték Szilágyi Lászlót és Literat Aurélt a X. fokozatba számvevői minőségben.

* Kettős házasság. Wegner Ignác tekintélyes élelmi kereskedő házában január 8-án kettős esküvő megy végbe. Wegner Viola Fischer Kálmánnak és Wegner Janka Tüzes Bélának esküszik e napon örök hűséget.

* Ma délután, fél 4 órakor lesz a Kath. Körben a nagyváradai könyvnyomdászok Gutenberg Dalkörének a kedélyes délutánja nagyszerű, szórakoztató műsor keretében. Akik kellemes délutánt akarnak magunknak biztosítani, bizonyára résztvesznek e pompás műsor délutánján. A gondosan összeállított műsor főbb számai a következők: Cavatina Halévy, Zsidónő c. operájából énekel Anné Ödön. Oh drága lény. Műdal. Éneklő Fleisz Elekné, Werner bucsudala, Nessler V. Säkigerni trombitás c. operájából. Éneklő Fleisz Elek. Egy kedves táncszámot lejtenek Haláti Böske és Sarkadi István. A táncszámokat Antalffy Margit táncitanár tanította be. Szavalni fog Berinde Gusztáv. Puskás Irén egy pompás vig monológgal szerepel. Egy névös egyfelvonásos is szerepel a műsorban. melynek szereplői Haláti Margitka, Kovács Mihály, Fleisz Elek és Anné Ödön. A dalkör számai egészítik ki a gazdag műsort. A terem fűtve lesz. Belépő díj 10 lei.

* A munkásszínház legközelebbi előadása 1924. január 7-én, hétfőn, román karácsonykor lesz megtartva, mely alkalommal Tessitori Nóra, a nyugati modern irodalom és a munkásköltészet nagyságából fog előadni. Fölvívjuk a szakmákat, hogy jegyeiket vasárnap délelőtt 9—12 óráig föltétlenül vegyék át a Dácia kávéházban Beck Samunál.

* Házasság. Herskovits Böske és Rosenblau József január 1-én, kedd délután 2 órakor tartják esküvőjüket Széles-utca 14. sz. alatt, melyre ismerőseiket és jóbarátait szívesen látják.

* Bellák Dezső rokkant színész hangversenye január elsején délután öt órakor lesz megtartva a Kereskedelmi Csarnok nagytermében. A kitűnően összeválogatott műsor keretében fel fognak lépni a színtársulat elsőrangú erői. Jegyeket az Emke kávéházban még lehet kapni.

* A Kereskedelmi Csarnok Szilveszterestélye. Az idei szezon egyik legpompásabb mulatsága lesz a Kereskedelmi Csarnok zártkörű Szilveszter-estélye. Rövid de ötletes műsor vezet be az estélyt, amely a kacagó jókedv jegyében fogadja az új esztendő s a műsor pontosan tíz órakor kezdődik. Harsány kacaj fogja kísélni a váradai adókövetésről szóló nagyvonalú aktuális jelenetet s nem kevésbé a lakásrevirálás napjairól készült kis bluetett. Bevezetőt mond Fried János s a konferansz keretében illesztett bohóságokban Harsányi Miklós, Misoga László, a színház népszerű tagjai vesznek részt. Pintér Böske jazz-band kísérettel éneklő a Bánt... De lesz még egyéb meglepetése

és a műsornak. Katona Béla szerkesztő fog konferálni.

* **Forradalmi mozgalmak Japánban.** Tegnap jött híre annak, hogy a japán régens herceg ellen revolvermerényletet követtek el és a merénylettel egyidőben a tüntető tömeg megostromolta a miniszterelnök és belügyminiszter hivatalát. Csak a kivonuló katonaság tudott rendet teremteni. Mai értesülés szerint a merénylet elfogták, akiről kiderült, hogy Lomba szenátor fia, huszonöt éves és tulzó anarchista. Állítja, hogy nincsenek társai. A hatóságok ugyan még két gyanús fiatalembert letartóztattak, de ezek tagadnak. Angol és amerikai lapjelentések a merényletet és a miniszterelnökségi és belügyminiszteri paloták megtámadását úgy tüntetik fel, mint egy nagyszabású politikai mozgalom kitörésének a jelét. A jelentések szerint a szocialisták és anarchisták között razziát tartottak és százával fogták el őket.

* **A színház és mozirovar lapunk 19-ik oldalán található.**

* **Eljegyzés.** Dr. Popa Mihály városi előjáró és Pajkossy Etta jegyesek. — Régeny Sándor gyógyszerész (Budapest) és Pajkossy Magda jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Lippe Emmi** (Budapest) és **Gárdos Sándor**, a Renner Bőrgyár R. T. tisztviselője Cluj, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* **A Kath. Legényegylet** nagy műsoros Szilveszter-estét rendez a Kath. Kör nagytermében reggeliző táncos, gazdagon összeválogatott kabarészmokkal, táncduett, énekszámok, egyfelvonásokkal, művészi mutatványokkal, humoros tréfák és egyéb tarkaságok fogják szórakoztatni a közönséget. Meghívó külön kibocsájtva nincsen. Kezdet pontban 9 órakor. Helyárak: 40, 35, 30 és 25 lei. A zenét Rácz Imre zenekara szolgáltatja.

* **Értesítés.** Van szerencsénk hitközségünk tisztelt tagjainak tudomására hozni, hogy a zárdai templom-udvaron a rabbinátusi Bédin szobában mindennap a vágatási időben, tehát délelőtt és délután egy dajen mindig a hitk. tagok részére rendelkezésükre áll. Kérjük a hitk. tisztelt tagjait, hogy mindenféle rituális ügyeket a hivatalos órák alatt csak a rabbinátusi Bédin szobában és nem a dajenok privát lakásán szíveskedjenek elintéztetni. Az orth. izr. hitk. elnöksége.

* **Ki akar mulatni Szilveszterkor?** Az menjen el éjjel 11 órára a Dorian-film-színház nagytermébe, ahol a színház színészei nagyszabású mulattató-kabarét rendeznek. A kabaré nagyszerű műsorán **Barranyay Jolán** énekel, **Biczó Margit** tréfás dalokat ad elő, **Zilahi Irén** és **Misoga** táncos kupléi. **Váradi Aladár** legújabb dalai, **Békési Jóska** énekszámait után az igazi humorról **Madas** és **Galambos**, a két kiváló komikus gondoskodik. Óriási sikere lesz az „Ezresbankó” című tréfának, melyet **Galambos**, **Balassa** és **Békési** fognak előadni. A Dorian pénztáránál már lehet jegyet váltani.

* **Négy sporttere lesz a városnak.** A tanács tegnapi ülésén foglalkozott annak a sportközi bizottságnak a javaslatával, mely két újabb sportter felállítását kéri. A Rhédey-kerti és Erzsébet-téri sportterek után, a Kommendáns-réttől kihasított sportter lenne a harmadik míg a negyediket a velencei réten állítanák fel. A tanács elfogadta a sport-bizottság javaslatát és fenntartja sportcélokra az ezekből a területekből kihasított szükséges földadarabot. Dejeu Péter tanácsos pedig alaposan megindokolt feliratot terjeszt az **Oficin National de Educatie Fizica**-hoz, mely a testnevelés országos legfőbb fóruma, hogy a sportterek kiépítése érdekében tegye meg a kellő lépéseket.

* **Halálozás.** **Grosz Klárka**, özv. dr. Grosz Lajosné kis leánya meghalt. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz Arany János-utca 6. szám alól.

* **Nyilatkozat.** Ama közlemény, hogy a hitközségi pártok között a béke létrejött, nem fedi a valóságot s ez a hír csupán az ellenpárt trükkje, amiért is kérjük pártunk minden tagját, hogy a mai választáson résztvenni szíveskedjék. A hitközségi Nussbaum-párt nevében: **Silberstein Armin**.

* **Nagy Szilveszter-esté** egybekötött házi disznótör a Fészek étteremben. Pável-utca 8. Reggel 4 órától leves-különlegességek: Bableves füstölt hussal, Káposztaleves kolbásszal, Savanyu tojásleves. Csirke erőleves és számtalan különlegességek állandóan fől szolgálva a tisztelt vendégeknek, társaságoknak külön termelt megrendelhetők. elvállalok banketteket. estéket külön termekben. Számos látogatást kér tisztelettel **Bokros Menyhért** vendéglős.

* **A munkásgimnázium** ügyében fölhívjuk az összes szakmai vezetőségeket, hogy résztvevő tagjaik névsorát legkésőbb szerda este 7-8 óra között a munkásotthonban az iskolabizottságnak átadni szíveskedjenek. A vasasok 10-10, bórások 10-10, építők, fások, ruházatiak, élelmésziesek, nyomdászok, alkalmazottak 5-5 tagot küldhetnek a munkásgimnáziumba és a szakszervezeti iskolába.

* **A Kereskedelmi Utazók** vidám estélyére, mely január 12-én lesz a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben, már nagyban folynak az előkészületek. Az agilis rendezőség nemcsak rendkívüli mulatságos, de nívós műsort is állít össze, mely frapírozni fogja a közönséget. A meghívókat a napokban szétküldik és már most bizonyos, hogy az utazó-bál lesz az idei szezon legfényesebb sikerének ígérkező bálja.

* **Hírek az Érmellékről.** Érmihályfalván a középiskolai tanulóifjúság önképzőköre táncmulatsággal egybekötött műsoros estélyt rendezett a szegény gyermekek felruházására. A jól sikerült estély jövedelméből tekintélyes összeg jutott jótékonycélra. — Ugyancsak pompásan sikerült estélyt rendezett a református tankezelet vezetősége szintén a szegény gyermekek felruházására. A község előjárósága is gyűjtést rendezett a szegény gyermekek felruházására. A gyűjtés is nagyban elősegítette a nyomorban élők felruházását. — Az érmihályfalvi Iparos Otthonban lévő mozi karácsony másnapján ünnepelte fennállásának tizedik évfordulóját. A jubiláris előadásokat telt ház publikuma előtt tartották meg. — Az iparos ifjúság december 31-én, Szilveszter estélyén műkedvelő előadást rendez, amely alkalommal **Lukácsi Sándor** népszínművét, a **Vereshajt** fogják előadni.

* **A „Ghidul” Nagyvárad város kalauza, címára és telefonkönyve minden könyvkereskedésben kapható.**

* **Adakozás.** Az Izr. Nőgy. árvaházának adakoztak: Schönber minné alapítványa növelésére 500 Dezső és neje leányuk férjhezmenekalmából 2000 lelt, Balogh Árpácsi fiuk szerencsés felgyógyulása all 500 lei, Boros Jenőné 100 lei, Kepné 100 lei, Barna Béla Warnsdorff korona. Az „Aggnök Otthona” Schönberger Arminné alapítványa sére 1000 lei, Boros Jenőné 100 lei, Béla Warnsdorff 50 cseh korona. szetbeni adományokat küldtek Frásáné, Klór Antal. Az összes adomahalásan köszöni az Elnökség.

* „Rita” kalapjai a legszebbek, Telek

LEGUJAB

Tagadnak a csongrádi bombamerénylet gyanúsit

A budapesti bombaszakértő Csongrád

Csongrád, december 29. A pesti hivatalos bombaszakértő meztett és már a délelőtti folyamán megta a helyszíni szemlét. Bölönyi és álhatatosan tagadják, hogy részük merényletben. Kihallgatásukkor ugoltak, hogy a merénylet idején nyugittak a kávéházban, amikor éjfél nagy megdöbbenéssel hallották a bmas robbanást. Ekkor hazamentek sukra. Vallomásuk további részéb erélyesen tagadják, hogy a merényle részük volna.

A bombaszakértő még eddig adott ki hivatalos jelentést a helysz tapasztaltakról.

Tőzedei Jelentések

Zürich december 29. Nyitás: Bé 10 0-a 125, Newyork 571 fél, London 2 fél, Páris 2920, Prága 1670, Bukarest Bécs 0.0080 fél, Budapest 0.0302 fél.

Bukarest, december 29. Zár Devizák: Páris 1005, London 842, Newyork 194 Róma 845, Zürich 34 15, Bécs Prága 573, Budapest 110.

Valuták: Font 850, frank 1020, svá 35, lira 880, dinár 210, dollár 195, osztr 28, magyar 60, szokol 550.

Budapest, december 29. A De zaközpont hivatalos árfolyamai: Amst dam 8050-8494, London 92.100-96.5 Prága 621-665, Bécs 2990-3210, Belgr 240-254.

Zürich, december 29. Zárlat: A sterдам 217 fél, Newyork 572, Lond 2480, Páris 2912 fél, Milanó 2475, Prág 1665, Budapest 0.0301 egyn., Belgrád 6 fél, Bukarest 295, Bécs 0.0080 fél.

Budapest, december 29. A szon bati magánforgalomban a következő jeg zések fordultak elő: Magy. H. 555-56 Osztr. H. 166-168, Angol-Magy. 88-9; Magy.-Olasz 27, Hazai b. 230-240. Ke resk. b. 1200-1220 Jelzalogb. 160. Lesz 97-101, Lloyd b. 19, Pesti Hazai 3950 Borsod-Misk. 96-98, Konkordia 77, Vik tória malom 200, Kőszén 2400-2460 Salgó 590-603, Urikányi 800-805, Fegyver 1350 -Schlick 98-100, Lipták 20, Cukor 2975 -3000, Mezőh. cukor 300-340, Részv. sör 235, Gyapjamosó 77-79, Jutá 178-180, Star film 48, Brassói 775-780, Karton 90 -92, Izzó 770-775, Nasici 1925-1975 Ofa 540-545, Hitelfa 40, Viktória bútor 14, Szlavónia 80, Hazai fa 155, Zabolai 132-135, Allamv. 425, Déliv. 99-101, Mefter 350-360.

Világfilm!! csak felnőtteknek

Január 1-től

A házasság hygeniája

Csak felnőtteknek

Január 1-től az

Apolló moziban.

Az összes létező tenták gyöngye



Tremonia-tenta

Gyárja: Wesdeutsche Sprengstoffwerke Dortmund (Westfalen)
Kapható: Sonnefeld Adolf cégnél

Ujévi
ajándékok

legolcsóbb beszerzési forrás a.

Divatos kázmunkák árjegyzéke:

Dupla ágyterítő, fülével, mo- dornál, divatos himzéses,	4000 L. ártól
opál és grenadínból.....	3000 "
Storok filével, pra.....	500 "
Agygarnitúra himzéses, azúros angol egy sz. kétágyas...	1100 "
Újsónna-abroszok szalvétával horgolt csipkével, madeira filéses kalotaszegi.....	200 "
Diványpárnák fehér himzett matyó.....	150 "
Műlik, futók, himzetiek ka- lotaszegi.....	40-200 íg
Gyönyörű legújabb himzett és csipkés szoborok.....	
Kőből terítők, goblenek, tenerifa csilla- gok, a legváltozatosabb kázmunkák	

WEINBERGERNÉ, Sírada Monastiri 1 sz.
(Zárda-utca)

Tüzifa

I. oszt. cser és bükk hasáb,
a legolcsóbban beszerezhető a

Városi
Faüzemnél

Alexandru (Telek) u 3. Telefon 17-10, 354

Nem újszerű reklám

Jól és olcsón vásárolhat
Witraelnél

Avram I. (Kossuth) u ca 5.
Női és férfi szövetek, barchet, flanel,
schifon, vásznak stb.

Legfinomabb külföldi

שך

sajt

kapható

Kurländer és Ullmann R.-T. nál

Tátrai levél

Ó-Tátraiüred (Stary Smokovec), dec. 25. (Al-
kalmi tudósítónktól.) Az ötéves cseh-szlo-
vák impérium óta nem volt olyan élénk még a téli
élet a Tátrában, mint az idén. Nemcsak a nagy-
szerű ó-tátraiüredi Tátra-szanatóriumban van sok
vendég, hanem a Grand Hotel is csaknem egészen
megtelt. Valószínűleg azért, mert az idő állandó,
nagyon szép és mert ma a Tátra Európa legolcsóbb
üdül- és gyógyhelye, ugyiszólván az egyetlen, amit
a gyengébb valutájú országok lakosai is megfizet-
hetnek.

A Tátra-szanatórium egyik legnevezetesebb ven-
dége most Medek Anna, a budapesti Opera hir-
neves tagja, ki a közelmúltban kreálta Hubay Jenő
óriási sikert aratott új operájában, a Karenin
Annában a főszerepet, mellyel nagy diadalt ért el.
Ez az opera a közeljövőben Prágában, Bécsben és
Berlinben is repertoírra kerül. Miután a művész-
nő meghűlt, ennek folytán Karenina Annát egyelőre nem
is adhatják. A művész a Tátra-szanatóriumba jött
kurára, ahol nagyon gyorsan beállt a javulás és nem-
sokára a művész teljesen helyreállva, ismét viz-
szatér Budapestre.

A tátrai vendégek egyébként igazán nemzetközi
életet varázsoltak a hóval borított hegyek közé és
nagy számban vannak úgy egyesek, mint egész család-
ok Prágából, Pozsonyból, Wienből, Varsóból, Lódz-
ból, Hollandiából, Dániából, Budapestről, Bukarest-
ből és Angliából.

Romániából az idén szép számmal jöttek ide
vendégek, mert mindenféle kiadással együtt napi
450-500 leiből csakis a Tátrában lehet ma kijönni.

A Tátra-szanatóriumban ez idén bevezették a
Lahman-módszer szerint a szabadlég-tornát, mely
igen nagy kedveltségnek örvend. Szakképzett és be-
gyakorlott svéd tornamesternőt hozattak, kinek ve-
zetése alatt a téli hónapokban is nemcsak a fűtött
tornateremben, hanem a szabadban is folyik a test-
gyakorlás, tornázás, továbbá lég- és napfürdő. Ezen-
kívül külön teremben van berendezve a svéd-torna
és Zander-torna, hölgyek és urak részére.

Az utolsó napokban ismételt havazások után
gyönyörű téli időjárás állott be; mély hó borít he-
gyet és völgyet. A tarajkai rödlipálya elkészült és
vigan folyik a rödlizás. Ezenkívül a skielők több cso-
portban gyakorlatoznak szakavatott skí-mesterek
vezetése mellett. A gyakorlott skielők pedig nagyobb
kirándulásokra mennek a hegyekre.

Esténként a Grand Hotel közös termeiben víg
szórakozásra gyűl össze a közönség és zene mellett
folyik a tánc, simmy-zés, kabaré-előadások. A Tár-
rában igazán egyszerű a téli élet. Annak is, aki
gyógyulni, annak is, aki szórakozni akar.

Olcsó ujévi vásár!!

Oroszlán védjegyű ingek és gallérok, női
és férfi harisnyák és mindennemű kötött
áru. Nagy választék nyakkendőkből, női
és férfi bőrcsizmák, boka és lábszárvé-
dők, valamint rövidárúkból.

Molnár Bwdul R. g. Ferdinand
(v. Rákóczi ut) 9. szám

szabó üzletemet

Ti ennat év óta fennálló
Parcu E. i. escu (Ezredévi Em. kter) 2. sz.
Rima özi szálloda mellé helyezem át. —
Raktáron levő szövet anyagokból özők, kabátok
és raglánok legzebb kivitelben készülnek.

SEIDLER, u. i. szabó.

24 óra alatt

készítünk női és férfi
fehérműveket
kelengyét,
női és gyermek
felső ruhákat.

Erdős Malvin röfös
Pista Ujirli üzlete
(Szt. László-tér) 7 sz.

Fénynyomásu
látképes
lapokat

beküldött tájérvételek után,
előrangú, előkelő ki-
vitelben készít

Jos. Drolle

grafikai műintézet
és speciális mű-
termek látképes
lapok előállítására
NAGYSZEBEN
SIBIU

Kérjen mintával ellátott
ajánlatot! Fedezze meg
mászükségletét a hóvé-
gig kezdő évadra

* Uj modern cimfestő Erdély J.
Unirii (Szent László-tér) 7. szám.

* FELHIVOM a munkások, város-
tisztviselők és kereskedelmi alkal-
figyelmét, hogy fogászati
memben egy oly házagpótló
hozam be, amely alkalmat nyújt gy-
ben, mint kedvező fizetési feltételek
fogaik rendbehozatalára, ugyanis
idő után déli 12-2 és este 6-8 óráig
lön e célra fogászati rendelést tar-
fogházás, tömés, arany- és műara-
kat kedvezményes árak mellett sz-
Heti és havi részletfizetésre is a b-
tesebb munkát végzi Horváth Ernő
Str. Teatrului (Színház-utca) 4. szá

* Esernyőket legolcsóbban Bl-
* Estélyi ruhák már 24 óra
szülnek Schwartz Str. Saguna
nus) 16. szám.

* Legjobb, kényelmes hasköt-
hatók csakis a kitünő Kováts S-
orvosi haskötő készítőnél, Nag-
Nilgesz-telep.

* YES-PUDER, a puderek kir-
csak zöld zárószalaggal valódi.

* Ha ragályos betegség f-
ügyeljünk a belek szabályos műk-
Koprol az ideális és jóízű csokolá-
hajtó erre a legalkalmasabb.

* Gyomorhurutnál, májbeteg-
nél és epeköveknél a Ferenc József
viz használata gyakran rendkívül j-
gálatot tesz.

* Mikes Ödön képkiallitása dec-
24-31-ig Kornveisznál, Moskovits-

* Diszített bőrkalap 150 lei a „Rit-

* Kedvező alkalom olcsó öltöz-
rell! Mint minden évben, ez idén is
meglepetést kelt Székely Avram
(Kossuth) utca 5. sz. alatti posztó-
nagy karácsonyi vására. Különös tek-
tel a nagy pénzhányra, e hó 25-ig
és öltönyszövet raktári készletét 10-
zalek engedménnyel árusítja. Hogy az-
üres reklám, minden egyes vevő me-
zódhet róla, hogy az előírt szig-
szabott árakból részesül fenti ke-
ményben.

* Legszolidabb napiáron! Készít-
javítok minden fémpari munkát. M-
meter! mérlegsúlyokat és minden-
mérő műszert hitelesen javítok. Tel-
felszerelést és elektromos berende-
legolcsóbb árban vállalom. Uj manor-
raktáron. R. a. j. Andor elektro és pre-
mechanikus. Str. Cosbuc (Szalárdi-
szám, (Rosenzweig-palota.)

* Kabát, kosztüm és női ruhaszövet, csak-
szövet, férfi-öltöny és átmenneti szövetek, kabát-
rek, bárszonyok, pongyola-kelmék oly óriási t-
ben vannak felhalmozva a Körösparti Áruház-
melyhez hasonló választékot senki sem nyujt-
árak utólréhetetlen olcsók. Tisztviselőknek
gedmény.

* Egy nagy támasz vászon, schifon, batiz-
bérnemű anyag, ingzetir és ágyhuzat, damaszt
zett a Körösparti Áruházba. Ezen cikkeket bes-
zást keresse fel a Körösparti Áruházat, ahol az
a legolcsóbbak. Tisztviselőknek árcedmény,
gedmény.

Iparos Szövetkezetek

Az Ipartestületek egyik sarkalatos, mely alapszabályaikba is fel van véve, a Szövetkezetek alakítása. Szövetkezetek alkotni arra, hogy közösen anyagot szerezzenek, arra hogy azokat közösen kezeljék, arra hogy azokat közösen értékesítsék. A Szövetkezetek ezen ágai, mind a gazdasági, mind a szociális, mind a kulturális, mind a politikai, mind a tudományos, mind a művészeti, mind a sportos, mind a másfajta tevékenységűek. A Szövetkezetek ezen ágai, mind a gazdasági, mind a szociális, mind a kulturális, mind a politikai, mind a tudományos, mind a művészeti, mind a sportos, mind a másfajta tevékenységűek. A Szövetkezetek ezen ágai, mind a gazdasági, mind a szociális, mind a kulturális, mind a politikai, mind a tudományos, mind a művészeti, mind a sportos, mind a másfajta tevékenységűek.

Aváltozott viszonyok ugyanis az iparos szövetkezetek eddigi kereteit bővíti, amit a bent levő a szövetkezet eddigi vezetői és barátai látnak, és éppen ezért a volt kicsi szövetkezet, bővítését felemelését határozták meg. Ezenben csak úgy vihető keresztül, ha először maguk az érdekeltek rak össze pénzeiket és vállalkoznak ezzel érdekeltek az intézményben. A megindulást a részben megértésre talált, az Ipartestületi Hitelszövetkezet részvételére mint értesülünk már meghívott 400,000 Leit ez azonban egy ilyen nagy fejlett város mint Nagyvárad, szükségét koránt sem fedezi. Eppen ezért az Ipartestület hangszíjait hívjuk fel az összes iparosainak figyelmét, mind a szövetkezet s így városunk Ipartestületi Hitelszövetkezet megerősítésére is, mert ezzel a város védőbástyát létesít maga számára, a gazdasági eszköz és ezzel a boldogulás megerősödést is létesít.

A szövetkezeti eszme előnyeit és hasznait és tudják városunk festő iparosai, akik szintén feladataik közé vették, a városu beszerzési szövetkezet létesítését az erre vonatkozó tervezetek és megvalósítások már folynak is, sőt maga az Ipartestület is az erkölcsi támogatást is kilátásba hozta. A szövetkezetek az anyagi erővel erkölcsi fölényt is tudnak maguknak megszerezni, amely pedig az iparosok megpályázott tekintélyét is hivatva lesz megalapítani. Ne riadjunk tehát vissza a szövetkezetek létesítése és a meglevő szövetkezetek erősítése és támogatásától, hiszünk előre a jövőbe, mely világosan látszik, hogy a szövetkezetek a jövő, hogy a kézműves iparosság a hatalmas belső és külföldi gyáriparral szemben a szövetkezetek útján állhat meg a fejlődhetik. Enélkül a nagyot, szépet, a művésziest produkáló és iparos szövetkezet nevelő kézműves ipar tönkremegy, megszűnik és gyári munkássá válik.

Iparosok szervezkedése

A háborút megelőző pénzhiány s az az követő háborús időszak az építő ipart teljesen megbénította és tétlenségre kárhoztatta. Ennek következménye az, hogy eddig virágzó és tevékeny közigazgatás.

"Kék Csillag" áruház

U. Unirii, Nic Jorga (Zöldfa u. sarok)

Érti és női ruhák, zsebkendők, szőrmesíj, cénák, pamutok, stb. árak nagy válságban. —
Közékegy kiszolgálás.

Kárpitos

munkákat elsőrendű kivitelben készít:

Gidall Manó kárpitos

Posta (Uri) u. 2, Reg. Ferd. (Rákóczi) ut 6.

Eredeti angol szövetek

állandó dus választékban raktáron.

Hackmayer

uri szabó üzletében,

Avram Janca (Kossuth-u.) 2.

Elsőrendű munka — Szolid kiszámlálás

A temesvári magas foktartalmu

"Record-Speciala"-

SÖR

eredeti gyári palackozásban
kávéházakban, bodegákban,
csemege-üzletekben kapható

Értesítés.

Üzletem átszervezése és
nagyobbitása folytán
raktáramat rendkívül
olcsón eladásra bocsáj-
tom; az összes árukból

15% engedményt
adok.

Különös figyelmét felhívom
női, férfi és gyermek haris-
nya különlegességeimre

Darvas

Reg. Ferdinand 3
speciális kötött
áruhaza.

GRACIA

ÚJ FÉNYKÉPÉSZETI MŰTEREM
Reg. Ferdinand (v. Rákóczi-ut) 23. sz.
(Steiner-ház)

megnyit!!

1763

sági életet élő szervezetek működése is megakadtak, teljesen feloszlottak s ma már csak mintegy fő óhaj mutatkozik azoknak ismételtén való életre keltése. Az építő ipar kerébe tartozó, köműves, ács, bádigos, szerelő, lakatos, cserepező iparágak mindegyike érzi szakosztályainkba, vagy szakszervezeteinek hiányát, éppen ezért erős, hajlandóság nyilatkozik meg újabb ezen szakmákban is a szakosztályok megalakítása érdekében. A szakosztályok előkészítésére és életre hívására az előkészítő lépések már megtörténtek, most csak az kívánatos, hogy a következő hetekben tartandó szakosztályi gyűléseken az egyes szakmák mindegyike tagja résztvegyen, még áldozatok árán is. Ne féljünk időnk avagy némi tagsági díjra vonatkozó pénzbeli áldozatoktól, mert azok bőven megfogják teremni a szervezethez által elért gyümölcsüket. Kérünk minden egyes iparost viselje szíven a szakma közös érdekeit, jelenjenek meg az őket is közelről érintő gyűléseken, hogy az ott hozott határozatok köztudatba menjenek és annak saját szempontjukból érvényt szerezhessenek.

Kocsigyártó iparosok gyűlése

Felkérjük az ipartestület összes kovács, kerékgyártó, kocsigyártó és fényező iparosait, hogy a multhéten határozatképtelenség folytán elmaradt gyűlés helyett e hó 30 án azaz ma vasárnap d. u. 3 órakor az Ipartestület helyiségében tartandó közgyűlésen teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

Építész, köműves, kőfaragó, ács, cserepező iparosok gyűlése

Felkérjük az ipartestület kötelekbe tartozó fent felsorolt szakmák összes iparosait, hogy január 2-án azaz szerdán d. u. 6 órakor az Ipartestületi előljáróságba való tag kijelölés, valamint a szakosztály megalakítása céljából, teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

Az iparosok szilveszter estélye

Egy fárasztó év lezárása és egy új szerencsés minden jóval kecsegtető másik év megkezdése mindenkor gondot okozott a polgárságnak. Igyekezett ezen időt mindenkor kellemesen lezárni, illetve vidáman megkezdni s így jött létre a hajnalba nyuló szilveszter mulatságok megtartása. Hogy a szilveszter estélyen az iparosság is részt vehessen, hogy a vidám szórakozások minnél kevesebb költséget emésszenek fel, gondoskodott az ipartestület vigalmi bizottsága és működő gárdája, az olcsó és jó szórakozásról, mint már közöltük elhatározta ugyanis, hogy ez év szilveszterét családias jelleggel, saját házában levő vendéglőjében fogja megtartani, melyre az iparosokat és családtagjaikat szívesen látja. Különösen a működő csoport követel mindent arra nézve, hogy ötletes műsor-számok beállításával az iparos közönség jól találja magát s éppen ezért műsorába beállított több olyan pontot is, amelyben nem csak a működő, de a közönség is részt vehet. Az ételek és italok úgy minőségben, mint árakat illetőleg szabályozva lesznek, s így biztos az, hogy szerény kis összegért a megjelenő iparosság, olcsón és jól fog szórakozhatni. Az estély fél 9-kor fog kezdődni, belépő díj nem lesz, önkéntes adományokat azonban elfogad a rendezőség az iparosmenház javára.

XX
* „RITA” kalapjai a legszebbek, Teleki-utca 24.

Üzletáthelyezés

miatt az összes raktáron
levő **szövetkeinket**
minden elfogadható árral
elárusítjuk.

Havas és Grünfeld

posztókerekedők
Vulcan, Nagy Sándor u. 4

Az aprópénzcsempészek

A skandináv pénzünió megszűnése

Stockholm, december hó.

A három északi testvérnép a svéd, a dán és a norvég, már ugyan régóta politikailag egymástól teljesen független, önálló nemzeti életet élnek, de gazdasági szempontból mindegyikére előnyös pénzegységet alkottak, melynek értelmében a három ország ércpénze egyformán érvényes a svéd-dán-norvég magánforgalomban is, míg a bankjegyek egyforma értékben váltandók be. Ez a pénzünió zavartalanul állott fent egészen a világháború utolsó esztendejéig, mikor is észrevehető eltolódás kezdődött a dán és norvég koronánál az emelkedő tendenciát mutató svéd koronával szemben. A dán és a norvég korona értéke lassan süllyedni kezdett és így a bankjegyeik — dacára a papiroson fennálló skandináv pénzüniónak — csakis a megfelelő diszázsióval váltattak be Svédországban. Nem változott a helyzet azonban az ércpénzre nézve. Igaz, hogy az arany eltűnt a forgalomból, de a dán ezüstkorona, vagy a norvég váltópénz, az ezüstnikkel és rézre Svédországban továbbra is megmaradt teljes értékű fizetőeszköznek. Míg a dán, illetőleg norvég és a svéd korona között csak néhány százaléknál értékülönbség volt, addig alig mutatkozott érdemesnek a két előbbi pénznemnek Svédországba való átcsempészése. Mikor azonban a norvég korona majdnem 45 százalékkal süllyedt a svéd koronával szemben és a dán és a svéd korona között is 25—30 százalék lett az értékülönbség a svéd korona javára, egy újabb üzletág kezdett fölvirágozni; az aprópénzcsempészség. Ugy Norvégiában, mint Dániában egyszerre kiűzték az aprópénzhiány. Az állami pénzverdek nem győzték verni a nikkel aprópénzértékeket. Mielvlt kibocsájtották azokat, azonnal eltűntek a forgalomból.

Itt kézirat zavar van!

Svédországban ellenkezőleg váltópénzbőség ütött ki. A kereskedők legszívesebben váltópénzt adtak vissza és a villamoson semmi nehézségbe sem került egy tíz koronának a föl váltása 25 örésekben. Természetes ez a sok aprópénz mind Dániából és Norvégiából szivárgott át.

Csempészség motorcsónakkal.

Az illető államok ugyan rendeletekkel, a határvizsgálat megszigorításával igyekeztek védekezni kölcsönösen a nagy árnyokat öltő csempészség ellen, de mint az ilyenkor történni szokott, kevés sikerrel. Legföljebb annyit értek el, hogy a jámbor utas többé nem mert aprópénzt kihalozni Dániából vagy Norvégiából, míg a csempészek annál nagyobb felforgással dolgoztak és naponta több ezer korona csuszott át a határokon Svédország felé.

Az aprópénzcsempészség legvigabban Kopenhága és Malmö között folyt. Így a tavasz folyamán a dán vámörtség leleplezett egy svéd-dán társaságot, mely mintaszerűen volt megszervezve, mint betéti társaság és amelynek sikerült egy fél év alatt valami 40—50 ezer korona dán aprópénzt Malmöbe átcsempészni. A csempészséget motorcsónakkal végezték. Meghatározott időpontban indultak el úgy a svéd, mint a dán partokról és a tengerszoros közepén találkoztak, ahol a svéd csónakba bedobták a dán aprópénzzel telt zsákokcskákat és azzal visszafordultak. A svéd társak azután gondoskodtak a pénz elrejtéséről, illetőleg, hogy olyan helyen kössenek ki, ahol gyanút nem keltenek. A dán aprópénz forgalomba hozása azután már nem járt semmi veszedelemmel vagy nehézséggel, mert hiszen a dán pénz egyenértékű a svéd váltópénzzel.

A svéd állambank kifogott a csempészekben.

A skandináv pénzüniónak ez a torz maradványa, mely rokkantságát szintén a világháborúnak és az utána következő világgazdasági válságnak köszönheti, nem egyszer mulatságos helyzeteket teremtett. Így a svéd utas, ha Krisztianiaóban vesz egy Aftenpostent és norvég papir egykoronással fizet, mely neki csak 60 svéd öréjében van, akkor visszakap 85 öret, mely megfelel ugyanannyi svédnek. Tehát amellet, hogy kapott ingyen egy újságot, még keresett 25 svéd öret. Elegendő tehát, hogy a svéd utazó egy napig csak norvég papírpénzzel fizet és a visszajáró aprópénzt elteszi, hogy megkeresse a valutakülönbséget a teljes napi ellátását, ha az összegyűjtött aprópénzt azután Svédországban tudja értékesíteni.

Kérdés, hogy ki fizeti meg végül az így létrejött magánnyereséget? Ezt a kérdést a svéd állambank oldotta meg a legsikeresebben. Ugyanis a pénzünió egyik pontja kötelezi a szerződéses államokat, hogy az aprópénzt bármelyik fél kívánságára az illető ország pénzével kicserélhessék. Így a svéd állambank, miután a becsesempészett dán és norvég aprópénzek óriási tömegével nem tudott mit csinálni, azokat összegyűjtötte és mikor néhány millió svéd korona értékű együtt volt, elküldte a norvég, illetőleg a dán államkasszájának beváltás végett. Erre azután úgy a dán, mint a norvég kormány megijedt, hiszen évente többmilliósf ráfizetést jelentett az aprópénzcsempészség. Ezért elhatározták a pénzünió teljes megszüntetését, illetőleg új aprópénz veresét. Így január hóban vagy még azelőtt is meg fognak jelenni a dán és a norvég aprópénzek francia mintára átlukasztva. Ezzel az intézkedéssel véget ér az aprópénzcsempészség, mely pedig olyan szép jövedelmet hajtott egyeseknek és szinte előmozdította a svédnek a kettvét egy kis kopenhágai vagy krisztianiai kirándulásra.

UNITED STATES LINES

NEW-YORK FELE

Southampton — Cherbourg

1973

LEVIATHAN

1 ápril., 22 ápril., 13 május Brémából
Southampton és Cherbourgól New-Yorkba

GEORGE WASHINGTON

28 jan., 22 márc., 19 apr.

America jan. 9, febr. 22
President Roosevelt febr. 4, márc. 8
President Harding jan. 9, febr. 11

Southamptonból és Cherbourgól az elutazás egy nappal később. Előnyös alkalom árú szállításra. Részletekre felvilágosítást ad.

UNITED STATES LINES

Romániai vezérképviselet „Merkur” Bukarest
Calea Moșilor 21. Temesvár Hunyadi-utca
8. Csernovitz Liliengasse 15.

Remélem tudja már, hogy leggyorsabban intézi el

otlivel ügyeit és vizumát

Kolozsváron, Brassóban és Bukarestben DEUTSCH és FIA fatáirodaja
Palace (v. Panon.) kávéház.

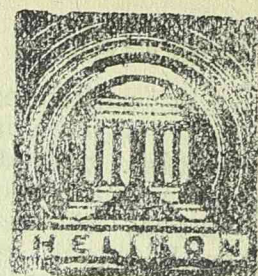
Zongora

rövid, fekete, kereszthúros, fémszerkezetű, Thek Endre gyártmány különö hangu.

sürgösen eladó.

Sternbergné

Plata Unirii.
Telefon: 13-45. sz.



Régiségeket vásárol és elad.

Különlegességek: porcellán, üveg, fayence és email.

Nagyvárad

Straße I. C. Bratieniu (Szaniszló-utca) 1 sz.

ELADÓ valódi perzsaszőnyeg, antik óra. Arany és ezüst ékszerek jantáros árban. — Törött aranyat, ezüstöt, gyémántot, briliánsot, platínát, hamis fogakat magas árban veszek

Welaz Lipót

Órák és régiség-kereskedő, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 18. sz.

FRISS

dunai halak érkeztek.

Karácsony és újév alkalmára újabb és újabb friss küldemények kapunk, mely alkalmokra állami, megyei, városi, CFR és a helybeli postaigazgatóság körzetéhez tartozó tisztviselőknek, valamint a helybeli hadseregben szolgáló tisztok és altisztek részére

10% árkedvezmény

VADÁSZ és LONDON

fűszer és csemege kereskedése
Oradea-Mare.

PAULINY L. LILI

angol és francia nődivat salonja és varrodája

Speciális: Estélyi és alkalmi toalettek

NAGYVARAD, PAVEL-Ú. 19.

Vendégülösök, korcsmárosok, italmérők figyelmébe!

A Bécsi banki szőlő

kezelőse tudatja, hogy szer. mi, furmint, kövi-dinka, olasz rizling, rajnai rizling, bakar, fehér burgundi, (sable) muskotály, traminó, csemege és vegyes, valamint bikavér vörösburgundi és karbanet saját termésű fajborsainak eladását apróbb 100 literen felüli tételekben megkezdte.

Megrendelhető és eladási feltételek megtudhatók a d. u. órában dr. Farkas Adorjánánál, Oradea-Mare Str. Reg. Ferdinand (Rákóczi u.) 3/17. alatt. Ugyanott 2 éves gyökerező ripsz is kapható.

december 30.

Ross Bortermelőinek Országos
Értékesítő Szövetkezetének tavaszi
szállításra mintegy

100—200.000

darab prima minőségű

szőlőkaróra

keze. Kiszállítási engedélyről eladó tar-
dolkodni. Árajánlatot kér határállomásig
alálva fenti Szövetkezet Igazgatósága.
Beregszász, Morvai-u. 10.

Rimanóczy-u. 4. sz. a. az

Eldorádó" áruház

hárneműek, harisnyák, soknik, jum-
puk, szabó kellékek és kézimunka-
gok legolcsóbb bevásárlási forrása.

gyóthallók fiavelmébe!

legújabb rendszerű berlini villamos

tebtelefonok

készülék) gyóthallók részére kaputók:

Mór Nagyvárad, Alexandri (Teleki)-u. 15.

latti lakásán, ahol azok bárki által kipróbál-
hatók naponta 2—6-ig.

Kaiser-Borax

Minden háznál olyan fontos,

Mint a nyájnál a bojtár,

Vagy a kolompós.

53.

gyermekre lesz

a legelegánsabb a korszón,
ha gyermekokcsiját

Szöke Miklósnál

huta (Bzt. János-u). 22. szerzi be

nyanott új kuzatok, ernyők, gum-
szások és mindennemű javítások
a legolcsóbban és leggyorsabban
készülnek.

Aszódinál Sas-palota

valyi tearum tovább is literje 26 Lei



Helybeli és vidéki nagy-
ságos asszonyaimat
meghívom vásárlásra.
Tiszán kezelt fűszer-
árak, cukorkák, csoko-
ládék, kávék, teák, li-
kőrök, gyógy konyak,
gyógy borok, sajt, vaj,
lípóli turó, esélyekre
a legfinomabb össze-
állítású csomagok pezs-
gők, tea kenyerek cu-
korka esztályom külön-
bessége i Dorian Filmszínház (paszáz) főljárataival
mben. — Olcsó árak. — Pontos kiszolgálás.

Legolcsóbb

Leggyorsabb

Legpontosabb

utlevél és vizum ügyekben

SCHREIER Parcul Stefan cel Mare No. 1.
(volt Tisza Kálmán-tér 1. sz.)

Allandó futárjárat Kolozsvár-, Brassó- és Bucarest között.
Díjtalan felvilágosítás. :: :: Levélbeni megkeresésre azonnal válaszolunk.

Pénz és

helyszűke miatt

raktáron levő zongora,
ebédő, háló, uriszoba,
Wertheim-kassza, per-
sa szőnyeg, gyári
szőnyegek és hencser-
takarók minden elfo-
gadható árbaneladatnak

**Beck
és Benjamin**

Strada Cogălniceanu
(Várady Es.-u.) 11. sz.
TELEFON 17-82. 38

XXXXXXXXXX

Eladó házak

A város minden utcájá-
ban beköltözhető 60 ezer
Leitől 3 millióig vannak
lakások 1—5 szobáig bu-
torral vagy anélkül, üzle-
tek, southerainek, szőlők,
földek stb. Ha házat, üzle-
tét, lakását, szőlőjét, földjét
butorozott lakását eladni
kialdni, cserélni akarja,
forduljon bízalommal hoz-
zá, diszkrétén elintézem
azonnal. Bizományba bár-
mit elfogadok.

Waisz Ulzi

KÖZVETÍTŐ IRODAJA

Str. Tipografiei (Nyomda-
utca) 4. szám.

XXXXXXXXXX

**Magas árban
veszok**

brillians. arany, ezüst
ékszereket és disz-
tárgyakat, töredék ara-
nyat, ezüstöt, arany
szájpálcát, arany és
más hamis fogakat

Grund Benjámín

ékszerezés, Nagyvárad,
Calea Regala Ferdinand
(Rákóczi-u) 11 szám.
Széchenyi-szálló épület
Ébbsor alkalmi áron kapható



Telefon 10—25.

Sürgőnyeim: Mártonffy Pelz.

Mártonffy Testvérek szűcsők

szűcsáruháza Cluj, Piata Unirii 20.

Legújabb szőrme-árak állandóan raktáron.

— Szőrmebundák, sportkabátok, boák, etelok nagy választékban —
Allandó szőrmekiallítás. — Mindennemű prémőrök, feldolgozott szőrme-
árak nagyban és kiskisben. — EN-DETAIL

Értesítés.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy szővművészeti iskolába nagy mennyiségű perzsaszőnyeg érkezett s azt olcsó áron becsájtom a n. é. közönség rendelkezésére. Szővőszékek, perzsaszőnyegek állandóan raktáron. Gobelin és perzsaszőnyeg vállalatok. Szőnyegfelvetés ingyen. LIFT. SAS-PALOTA IV. EM. LIFT. Feljárt a Magyar Banknál. 2171

**AMERIKAI IRODABU-
TOROK, HÁLÓSZOBÁK,
EBEDLOK, PARKETTÁK**

elsőrendű kivitelben és nagy választékban kaphatók
RIMANOOZY műbutor és parkettgyár R-t. ORADEA-MARE
Strada Clujului 117. :: Telefon 279.

Írógépek:

Royal amerikai írógép

**Torpedó, Titania,
Mercedes, Arika,
Record, Stöwee,
Urania**

Telefon: 11-45

stb. raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

**Számloló
és kopirozó gépek
Goldstein írógép**

szaküzletében nagy javító műhely
Oradea-Mare Str. Avram I. 5.



PYRAM

CIPÓTISZTÍTÓZER

ZENEMŰVEK

nagy választékban
minden hangszerre

a Hegedűs Hirlapiroda
zeneműosztályában

Olcsó elárusítás!

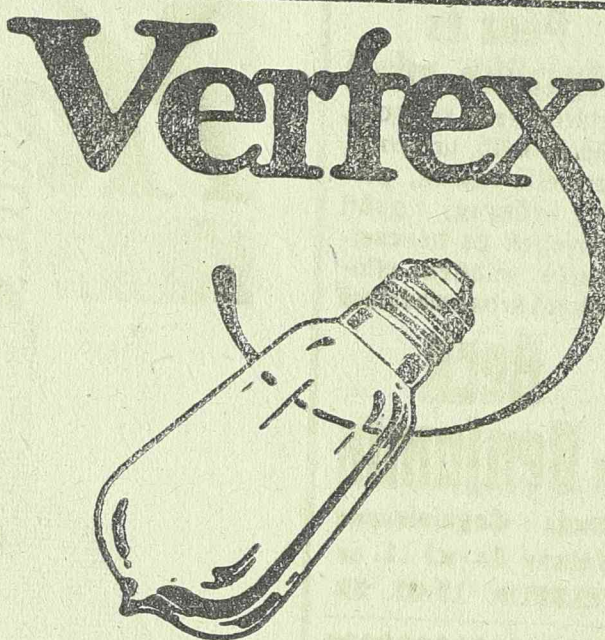
Tekintettel arra, hogy az olcsóbb dísz tárgyakat ki-
árulom, melyek

Újévi ajándékoknak

rendkívül alkalmasak szép tár-
gyak már **50 leltől** kezdve kaphatók

Sternberg I.

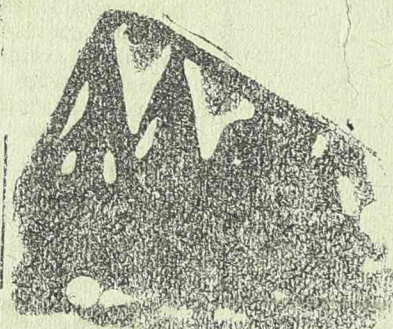
ORADEA-MARE Piața Unirii Kishidfő
Telefon: 13-45. Telefon: 13-45.

**BYRON LINE LONDON**

M. EMBIRICOS & CO. BUCURESTI, Str. Paris, No.

CONSTANZA direct NEW-YORK

A legnagyobb tengeren-
tuli luxus gőzösökkel, a
melyek Constanza kikötő-
ből indulnak Konstanti-
nápoly, Pireu és Palermo
érintésével direct
New-Yorkba



Constantinople

25.000 tonnás

BYRON

22000 tonnás

Themistocles

18.000 tonnás

Átszállás és vesztegár nélkül

Az utazás tartama 16 nap tengerentuli luxuszőzösökkel.

Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 80%-al olcsóbb és leiben fizetendő. — Összes elő-
írt okmányokat az utlevéllel és 4 aláírt fényképpel beküldve a regisztrálást és az ameri-
kai vízum megszerzését még most elvállaljuk. Minden érdeklődő saját jól felfogott érde-
kében cselekszik tehát, ha bizalommal fordul központi irodánkhoz, ahol bármely informá-
ciót szívesen megadunk.

M. EMBIRICOS & Co. BUCURESTI, Str. Paris No. 1.

Azon utasok, akik Biharmegyéből ezen társaság hajóival Constanzából Ame-
rikába akarnak utazni, az iratok átvizsgálása és ingyenes információk végett
forduljanak nagyváradi megbízottunkhoz, **Pécsi** kereskedelmi vállalatához,
Oradea-Mare, Vlahuta (Szt. János)-utca 1. sz. alá. Gyors, pontos, megbízható.

LEGJOBB

ZSEBLÁMPA

DURAA

GYÁR TEMESVÁR